

รายงานวิชาการ

ฉบับที่ สอพ. 25/2547

ผลการปรับโครงสร้างพิกัดอัตราภาษีปี 2546
ต่ออุตสาหกรรมแร่และโลหะ

สำนักอุตสาหกรรมพื้นฐาน
กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

รายงานวิชาการ

ฉบับที่ สอพ. 25/2547

ผลการปรับโครงสร้างพิกัดอัตราภาษีปี 2546
ต่ออุตสาหกรรมแร่และโลหะ

พรพินิจ พูลลาภ

สำนักอุตสาหกรรมพื้นฐาน
กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
นายอนุสรณ์ เนื่องผลมาก

ผู้อำนวยการสำนักอุตสาหกรรมพื้นฐาน
นายมณฑป วัลยะเพ็ชร์

หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ
นางวรรณมา ส่งศิริ

จัดพิมพ์โดย กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ สำนักอุตสาหกรรมพื้นฐาน
กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
ถนนพระรามที่ 6 เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0 2202 3674-5 โทรสาร 0 2202 3606

พิมพ์ครั้งที่ 1 ตุลาคม 2547
จำนวน 20 เล่ม

ข้อมูลการลงรายการบรรณานุกรม

พรพินิจ พูลลาภ

ผลการปรับโครงสร้างพิกัตอัตราภาษีปี 2546 ต่ออุตสาหกรรมแร่และโลหะ/โดย พรพินิจ พูลลาภ.-

กรุงเทพฯ : กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ สำนักอุตสาหกรรมพื้นฐาน
กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่, 2547.

จำนวน 54 หน้า

รายงานวิชาการ ฉบับที่ สอพ. 25/2547

คำนำ

อุตสาหกรรมพื้นฐานเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำที่สนับสนุนอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ นับเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของประเทศ ไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนาในการเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเขตการค้าเสรีหรือ FTA (Free Trade Area) ภาครัฐจึงต้องมึนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนด้านต่าง ๆ มากมาย รวมถึง เรื่องมาตรการและกฎระเบียบทางการค้า ซึ่งมีทั้งด้านภาษีและที่ไม่ใช่ภาษี อัตราภาษีที่เหมาะสมจะช่วยเอื้อต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ โครงสร้างภาษีของอุตสาหกรรมพื้นฐานซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญ เพราะเป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมต่อเนื่องหลายสาขาที่นำรายได้เข้าประเทศมีมูลค่าสูงเพิ่มขึ้น ดังเช่น อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า เป็นต้น แต่ที่ผ่านมา อุตสาหกรรมในประเทศยังต้องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ ดังนั้น เพื่อลดปัญหาดังกล่าว ตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน อุตสาหกรรมนี้ควรได้รับการส่งเสริมในอีกหลายประการ เช่น การใช้มาตรการด้านภาษี การเปิดเขตการค้าเสรี เป็นต้น เนื่องจากกรมศุลกากรมีการปรับโครงสร้างภาษีในปี 2546 ผู้เขียนจึงได้ศึกษาและประมวลข้อมูลเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการติดตามการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษี และมาตรการการค้า ประกอบการกำหนดแนวทางการวางแผนนโยบายการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชน และการกำหนดท่าทีการเจรจาการค้าระหว่างประเทศของภาครัฐกับประเทศคู่ค้า

รายงานวิชาการ เรื่อง “ผลการปรับโครงสร้างพิกัดอัตราภาษีศุลกากรปี 2546 ต่ออุตสาหกรรมแร่และโลหะ” เป็นรายงานที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมแร่และโลหะของไทย โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย โครงสร้างภาษีทั้งระบบ อัตราภาษีนำเข้าของสินค้าอุตสาหกรรมแร่และโลหะ สถานการณ์การทำเหมืองแร่ ศักยภาพของโรงถลุง การถลุงแร่โลหะ ภาวะการค้าแร่และโลหะ การผลิต การแข่งขัน ผลการปรับอัตราภาษี และการเจรจาเปิดเขตการค้าเสรีพร้อมข้อมูลมาตรการทางการค้า

พรพินิจ พูลลาภ
กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ
สำนักอุตสาหกรรมพื้นฐาน
กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	I
สารบัญ	II
สารบัญตาราง	III
สารบัญรูป	IV
บทคัดย่อ	V
คำขอบคุณ	VI
บทนำ	1
บทที่ 1 วัตถุประสงค์และความเป็นมา	1
บทที่ 2 โครงสร้างภาษีทั้งระบบ	5
2.1 โครงสร้างภาษีเดิม	5
2.2 โครงสร้างภาษีใหม่	5
2.3 โครงสร้างภาษีนำเข้ากับอุตสาหกรรมแร่และโลหะ	7
2.4 โครงสร้างพิกัดอัตราภาษีศุลกากรเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็ก	10
2.5 การปรับอัตราภาษีนำเข้าปี 2546 และ 2547	13
บทที่ 3 ผลการปรับโครงสร้างภาษีกับสถานการณ์การค้าแร่และโลหะ	16
3.1 กรณีศึกษาอุตสาหกรรมทองแดง	20
3.2 กรณีศึกษาอุตสาหกรรมสังกะสี	28
3.3 กรณีศึกษาอุตสาหกรรมดีบุก	35
บทที่ 4 เขตการค้าเสรีและมาตรการทางการค้า	43
บทที่ 5 บทสรุปและข้อคิดเห็น	53
เอกสารอ้างอิง	

สารบัญตาราง

	หน้า
1. เปรียบเทียบอัตราภาษีตามการปรับโครงสร้างภาษีใหม่ทั้งระบบ	6
2. รายละเอียดอัตราภาษีนำเข้าตามพิกัดศุลกากรสินค้ากลุ่มอุตสาหกรรมพื้นฐาน	8
3. สรุปรายละเอียดอัตราภาษีผลิตภัณฑ์เหล็กที่ปรับลดหย่อนอัตราภาษี	11
4. สรุปอัตราภาษีนำเข้ากลุ่มโลหะปี 2547	15
5. มูลค่าการผลิต การนำเข้า การส่งออก และการบริโภคแห่งประเทศไทยปี 2541-2545	17
6. การนำเข้าและการส่งออกเหล็กและโลหะอื่นที่สำคัญของไทยปี 2546	18
7. ราคาโลหะทองแดงบริสุทธิ์ตลาดลอนดอนและราคาในประเทศ	22
8. เปรียบเทียบมูลค่าการจัดเก็บภาษีนำเข้าทองแดงบริสุทธิ์	24
9. มูลค่าการนำเข้าทองแดงบริสุทธิ์ตามรหัสสินค้าพิกัดศุลกากร	25
10. สถิติปริมาณการผลิตและการบริโภคโลหะสังกะสี	28
11. สถิติปริมาณและมูลค่าการนำเข้าโลหะสังกะสี	30
12. ราคาโลหะสังกะสี	30
13. ปริมาณจำหน่ายและมูลค่าการขายโลหะสังกะสี	30
14. สถิติการใช้แร่ในการถลุงโลหะดีบุก	36
15. สถิติการผลิต การนำเข้า การส่งออก และการบริโภคโลหะดีบุก	39
16. สถิติการใช้โลหะดีบุกในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง	40
17. สถิติมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมต่อเนื่องของโลหะดีบุก	41
18. ราคาโลหะดีบุก	42
19. การจัดตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างไทยกับประเทศคู่เจรจา	45
20. ประเทศที่ไทยตอบโต้การทุ่มตลาดเหล็กแผ่นรีดร้อน	50
21. มูลค่าการนำเข้าเหล็กแผ่นรีดร้อนจากประเทศซึ่งไทยตอบโต้การทุ่มตลาด	51
22. รายการสินค้าเหล็กที่ไทยใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด	52

สารบัญรูป

	หน้า
1. แผนภูมิการผลิตและจำหน่ายโลหะสังกะสี	29
2. แผนภูมิการผลิตและการใช้โลหะดีบุกในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง	37

บทคัดย่อ

ปัจจุบันการค้าของไทยมีอัตราขยายตัวเพิ่มมากขึ้น โดยในปี 2546 มูลค่าการส่งออกสินค้ารวม 3.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 14 จากปี 2545 เป็นสัดส่วนสินค้าภาคอุตสาหกรรมเกือบร้อยละ 90 หรือเป็นมูลค่า 2.9 ล้านบาท แต่สินค้าที่ส่งออกส่วนมากยังต้องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศในสัดส่วนที่สูงขึ้น ซึ่งมีอัตราภาชีนำเข้าเป็นอุปสรรคประการหนึ่งที่มีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิต ส่งผลถึงขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยกับผู้ผลิตคู่แข่งสำคัญในตลาดโลก แม้จะมีการสร้างพันธมิตรทางการค้าระหว่างประเทศโดยการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกับกลุ่มต่างๆ ตลอดจนการเจรจาเปิดเขตการค้าเสรีมากขึ้น แต่ไม่เพียงพอต่อการช่วยเพิ่มศักยภาพการแข่งขันผู้ประกอบการ เนื่องจากปัญหาการท่วมตลาดการใช้มาตรการด้านต่างๆ และการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีของตลาดโลกไม่ลดลง

สถานการณ์ปัจจุบันผู้ประกอบการในประเทศจำเป็นต้องสร้างความแข็งแกร่งให้ธุรกิจโดยเพิ่มศักยภาพมากขึ้นกว่าที่ผ่านมา เพื่อความอยู่รอดของการดำเนินธุรกิจด้วยอัตราเติบโตที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างยั่งยืน การประมวลข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาและติดตามการปรับเปลี่ยนโครงสร้างภาชีนำเข้าตามพิกัดอัตราศุลกากรทั้งระบบให้เป็นปัจจุบัน เนื่องจากปี 2546-2547 มีการทยอยปรับเปลี่ยนอัตราภาชีนำเข้าเป็นระยะ ๆ จำนวนมากหลายรายการส่งผลโดยตรงต่ออุตสาหกรรมในประเทศ เพื่อใช้ประโยชน์ประกอบการศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพของผู้ประกอบการให้ทันกับสถานการณ์ อัตราภาชีนำเข้าของสินค้าในอุตสาหกรรมพื้นฐาน เช่น อุตสาหกรรมการทำเหมืองและการถลุงแร่ และอุตสาหกรรมโลหะ โดยเฉพาะสินค้าในกลุ่มเหล็ก สังกะสี ทองแดง และ ดีบุก

โครงสร้างภาชีนำเข้าพิกัดอัตราศุลกากรทั้งระบบที่ปรับเปลี่ยนใหม่อัตราเปลี่ยนไปคงใช้หลักการแต่อัตราภาชีที่เรียกเก็บตามมูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการผลิต (Value Added Escalation) เช่นเดิมและมีอัตราลดหลั่นกันโดยกำหนดโครงสร้างทั้งระบบไว้ 3 ระดับ ดังนี้

1. สินค้าวัตถุดิบอัตราร้อยละ 1 ของราคานำเข้า (CIF)
2. สินค้าสำเร็จรูปอัตราร้อยละ 5 ของราคานำเข้า (CIF)
3. สินค้าสำเร็จรูปอัตราร้อยละ 10 ของราคานำเข้า (CIF)

จากการปรับอัตราภาชีในแต่ละคราวภาคอุตสาหกรรมผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าย่อมได้รับผลกระทบ อีกทั้งอาจส่งผลถึงอุตสาหกรรมเชื่อมโยงอีกมากมายหลายอุตสาหกรรม ดังนั้นอัตราภาชีที่เหมาะสมย่อมจะเอื้ออำนวยต่อการประกอบธุรกิจ สนับสนุนการค้าของประเทศให้เติบโตและสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้อย่างมั่นคงต่อไป

คำขอบคุณ

ขอขอบคุณ คุณมณฑป วัลยะเพ็ชร ผู้อำนวยการสำนักอุตสาหกรรมพื้นฐาน
คุณวรรณมา ส่งศิริ เศรษฐกร 8ว. กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการศึกษา
ข้อมูลและการจัดทำรายงานวิชาการนี้ รวมถึงผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ช่วยเหลือสนับสนุน ด้านอื่น ๆจน
ประสบความสำเร็จลุล่วง สำหรับเป็นแนวทางศึกษาเบื้องต้นและติดตามสถานการณ์ เพื่อเผยแพร่
ความรู้เป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจทั่วไป

พรพินิจ พูลลาภ
เศรษฐกร 6ว.

บทนำ

อุตสาหกรรมพื้นฐานเป็นอุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงไปถึงอุตสาหกรรมต่อเนื่องต่างๆ มากมายหลายสาขา จัดเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำ เพราะสินค้าของอุตสาหกรรมพื้นฐานจะถูกนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ทั้งยังสะท้อนถึงบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนมากพบว่ามีการพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นแบบครบวงจรตั้งแต่ต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำ นับเป็นข้อได้เปรียบอีกด้านหนึ่งต่อการพัฒนาประเทศให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายอย่างรวดเร็วมากกว่าประเทศคู่แข่งที่ยังไม่สามารถพัฒนาอุตสาหกรรมต้นน้ำให้เกิดขึ้นในประเทศ อย่างไรก็ตาม ความต้องการพัฒนาอุตสาหกรรมต้นน้ำยังคงเป็นปัญหาสำหรับอีกหลาย ๆ ประเทศที่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามจุดมุ่งหมาย เนื่องจากอุตสาหกรรมต้นน้ำเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เงินลงทุนจำนวนมาก ตลอดจนต้องมีปัจจัยสนับสนุนให้บังเกิดความพร้อมในอีกหลายด้าน อาทิ ศักยภาพของแหล่งวัตถุดิบ โครงสร้างพื้นฐาน สภาพทางภูมิศาสตร์หรือทำเลที่ตั้งของประเทศ บุคลากร และเทคโนโลยี เป็นต้น

ดังนั้น ประเทศที่มีความพร้อมและมีอุตสาหกรรมต้นน้ำสนับสนุนอุตสาหกรรมในประเทศ ย่อมมีความสามารถในการพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมได้ดี เป็นปัจจัยช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกว่าประเทศคู่แข่ง โดยเฉพาะด้านต้นทุนการผลิตและคุณภาพของสินค้า ลดค่าใช้จ่ายการนำเข้าวัตถุดิบ และภาษีนำเข้า ปัจจุบันในโลกการค้ายุคใหม่ที่กระแสการเปิดเขตการค้าเสรีเพิ่มมากขึ้น ทั้งที่ในความเป็นจริงยังมีการกีดกันการค้าโดยใช้อัตราภาษีนำเข้าเป็นข้อกีดกัน รวมถึงการเสี่ยงไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงที่เจรจาหรือร่วมให้สัญญาเป็นพันธกรณีกันไว้

โครงสร้างระบบภาษีนำเข้าของประเทศเป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการในแต่ละประเทศ การปรับโครงสร้างภาษีแต่ละครั้งย่อมมีผลกระทบโดยตรงต่อต้นทุนสินค้านำเข้า หากโครงสร้างภาษีมีความเหมาะสมจะมีผลดีช่วยเอื้อต่อการเติบโตของธุรกิจ และจะมีผลตรงกันข้ามถ้าอัตราภาษีสูงเกินไป ฉะนั้น การปรับอัตราภาษีแม้ทางหนึ่งจะสามารถช่วยสนับสนุนผู้ประกอบการในอุตสาหกรรม แต่อีกทางหนึ่งโครงสร้างภาษีอาจเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบไปบั่นทอนต่อผู้ประกอบการกับอีกอุตสาหกรรมหนึ่งได้ ในแต่ละครั้งที่มีการปรับโครงสร้างภาษีภาครัฐต้องพิจารณาอย่างรอบครอบให้ความระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบทั้งต่อผู้ประกอบการด้วยกันเองหรือกระทบต่อผู้บริโภค อย่างไรก็ตาม ภาระการแบกรับภาษีหรือต้นทุนการผลิตใด ๆ ที่ปรับเพิ่มขึ้นผู้ผลิตมักจะผลักภาระดังกล่าวไปยังผู้บริโภคเสมอ

โดยภาพรวมอุตสาหกรรมไทยยังพึ่งพาการนำเข้าสินค้าวัตถุดิบและสินค้าทุนในแต่ละปีมีมูลค่าสูง อัตราภาษีนำเข้าจึงเป็นส่วนประกอบของต้นทุนการผลิตที่สำคัญ ต้องปรับปรุงให้ได้อัตราที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาประเทศ จากสถานการณ์ปัจจุบันการขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจ

ของประเทศ ตามนโยบายการสร้างรายได้จึงให้ความสำคัญทั้งเศรษฐกิจในประเทศและต่างประเทศ (Dual Track) โดยที่รายได้ส่วนหนึ่งมาจากการส่งออก สินค้าภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนการส่งออกสูงกว่าร้อยละ 90 ของการส่งออกรวม รัฐจึงใช้เวทีการเจรจาการค้าระดับทวิภาคีและระดับภูมิภาค อันเป็นแนวทางการค้าใหม่ ในการแก้ปัญหาทางการค้าเพื่ออำนวยความสะดวกต่างๆ โดยใช้มาตรการด้านภาษีเป็นกลไกสำคัญ

บทที่ 1

วัตถุประสงค์และความเป็นมา

การปรับโครงสร้างภาษีทั้งระบบในปี 2546 เป็นผลสืบเนื่องจากการปรับโครงสร้างภาษีทั้งระบบตั้งแต่วันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2541 แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 โดยอัตราภาษีได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาเป็นระยะ ๆ ทั้งนี้เพื่อให้การจัดระบบพิกัดอัตราศุลกากรเป็นไปตามระบบสากล (The Harmonized System) ตามข้อตกลงขององค์การศุลกากรโลก (WCO : World Customs Organization) รวมทั้ง เพื่อให้โครงสร้างภาษีเกิดความเหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจและทันสถานการณ์การค้าโลกซึ่งไม่หยุดนิ่ง โครงสร้างภาษีทั้งระบบเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2541 ปรับตามประกาศกระทรวงการคลังที่ ศก 23/2541 มีการปรับเปลี่ยนโดยลดหรือยกเว้นอากรตามข้อผูกพันตามสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศ อาทิ ข้อผูกพันในความตกลงมาร์ราเกชจัดตั้งองค์การการค้าโลก และความตกลงการค้าพหุภาคี รวมทั้งพิธีสาร มติและตราสารอื่น ๆ อันเป็นผลจากการเจรจาการค้าพหุภาคี รอบอุรุกวัย ความตกลงว่าด้วยโครงการความร่วมมือทางอุตสาหกรรมอาเซียน และข้อผูกพันภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน เป็นต้น การปรับปรุงอัตราการจัดเก็บมีการลดหย่อนพิเศษให้กับสินค้าหลายรายการซึ่งเป็นสินค้าที่ไม่มีการผลิตในประเทศหรือผลิตได้แต่ไม่เพียงพอสนองความต้องการใช้ในประเทศ อัตราภาษีนำเข้าจะมีการกำหนดอัตราเพดานสูงสุดในแต่ละกลุ่มไว้ตามขั้นตอนการผลิตของสินค้า และสำหรับสินค้าที่ได้รับลดหย่อนพิเศษซึ่งให้จัดเก็บในอัตราปัจจุบันบางรายการจะกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดการลดหย่อนกำกับไว้ด้วย เมื่อถึงเวลาสิ้นสุดการปรับลดจะมีการนำมาพิจารณาใหม่อีกครั้งเพื่อประโยชน์แก่การเศรษฐกิจของประเทศตามความเหมาะสม

ข้อผูกพันตามพันธกรณี (Commitments) ของไทยซึ่งตกลงกับกลุ่มต่างๆ อาทิ องค์การการค้าโลก (WTO : World Trade Organization) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิกหรือเอเปค (APEC : Asia Pacific Economic Cooperation) และเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA : ASEAN Free Trade Area) จึงทำให้ต้องมีการแก้ไขปรับเปลี่ยนอัตราภาษีมากมายจำนวนหลายรายการตามข้อผูกพัน เช่น ข้อตกลงตามกรอบ AFTA ในปี 2546 จะต้องลดอัตราภาษีลงเหลือร้อยละ 0-5 ของรายการในบัญชีลดภาษี (Inclusive List) และในปี 2553 จะลดอัตราภาษีทั้งหมดลงเป็นร้อยละ 0 ข้อตกลงตามกรอบ WTO ตั้งแต่ปี 2538 อัตราภาษีที่ปรับลดส่วนใหญ่มีผลต่อสินค้าเกษตรโดยมีบางรายการต่ำกว่าอัตราที่จัดเก็บจริง โดยในปี 2548 สินค้าเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) จะลดลงเหลือร้อยละ 0 และ ข้อตกลงตามกรอบปฏิญญาโบกอร์หรือ APEC ให้เปิดเสรีในด้านการค้าและการลงทุนและกรณีประเทศสมาชิกที่เป็นประเทศกำลังพัฒนา อย่างเช่น ประเทศไทยสามารถจะเปิดเสรีได้ตามความสมัครใจในปี 2563

ไทยเป็นประเทศที่มีการนำเข้าสินค้าประเภททุน วัตถุดิบ และสินค้าคุณภาพพิเศษที่ในประเทศไม่สามารถผลิตได้มาจากต่างประเทศเป็นจำนวนมากในแต่ละปีคิดเป็นมูลค่าสูง ซึ่งภาครัฐพร้อมให้การสนับสนุนและส่งเสริมผู้ประกอบการเพื่อช่วยเพิ่มขีดความสามารถด้านการแข่งขันอีกทางหนึ่ง

ดังนั้น การขยายตัวทางเศรษฐกิจและการค้าของประเทศ จึงใช้มาตรการทางการค้าทั้งด้านภาษี (Tariff Measure) และที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Measure) แต่เพราะปัจจุบันการใช้มาตรการภาษีไม่อาจช่วยคุ้มครองอุตสาหกรรมของประเทศได้มากนัก เนื่องจากแนวโน้มการแข่งขันของการค้าโลกมีความรุนแรงท่ามกลางกระแสการเจรจาเปิดเขตการค้าเสรีมากขึ้น การใช้ภาษีเป็นกำแพงปกป้องเริ่มมีความสำคัญลดน้อยลง รวมทั้งทุกประเทศต่างมุ่งใช้มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีเพื่อเพิ่มการกีดกันขยายวงกว้างมากขึ้น อาทิ เรื่องสุขอนามัย เรื่องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การกำหนดโควตา มาตรฐานแรงงาน มาตรฐานคุณภาพสินค้า และการบรรจุกฎหมาย เป็นต้น

การปรับปรุงโครงสร้างภาษีทั้งระบบของประเทศให้สอดคล้องกับสถานการณ์การค้าและเศรษฐกิจในยุคนี้จึงมีความจำเป็นอย่างมาก ดังนั้น กรมศุลกากร มีการปรับปรุงครั้งล่าสุดในปี 2546 โดยคณะรัฐมนตรีอนุมัติเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2546 มีผลบังคับใช้ตามราชกิจจานุเบกษาวันที่ 3 ตุลาคม 2546 ซึ่งนอกจากเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่การค้าเสรีกับกลุ่มเศรษฐกิจระหว่างประเทศและการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศต่างๆ ในระดับทวิภาคีและพหุภาคีแล้ว ยังเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ผลิตโดยผู้บริโภคไม่เสียประโยชน์ และเป็นการสนับสนุนอุตสาหกรรมต้นน้ำในประเทศ

บทที่ 2

โครงสร้างภาษีนำเข้าตามพิกัดอัตราศุลกากร

2.1 โครงสร้างภาษีเดิม

โครงสร้างภาษีเดิมที่ใช้เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2541 กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง ได้ใช้หลักการจัดเก็บภาษีนำเข้าตามหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีตามมูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการผลิต (Value Added Escalation) แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

1. สินค้าวัตถุดิบ : ของที่ได้จากธรรมชาติร้อยละ 1
2. ผลิตภัณฑ์ขั้นต้น : ของที่ได้จากธรรมชาตินำมาแปรรูปขั้นต้นร้อยละ 5
3. ผลิตภัณฑ์ชั้นกลาง : ของที่ผ่านกระบวนการแปรรูปจนคุณสมบัติทางเคมีหรือทางกายภาพเปลี่ยนไปอย่างน้อย 1 ขั้นร้อยละ 10
4. ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป : ของที่อยู่ในสถานะที่นำไปใช้ได้ทันทีร้อยละ 20

โดยกำหนดให้มีอัตราอากรพิเศษไว้อีก 2 อัตรา คือ

1. สินค้าที่รัฐสนับสนุนไม่พึงประสงค์เก็บภาษี เช่น พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ยา ปุ๋ย และเครื่องมือแพทย์มีอัตราร้อยละ 0
2. ผลิตภัณฑ์ที่รัฐคุ้มครองพิเศษ เช่น สินค้าปิโตรเคมี สินค้าเคมีภัณฑ์ร้อยละ 30

2.2 โครงสร้างภาษีใหม่

โครงสร้างภาษีใหม่ทั้งระบบในปี 2546 ของกรมศุลกากร คณะรัฐมนตรีอนุมัติเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2546 มีผลบังคับใช้ตามราชกิจจานุเบกษาวันที่ 3 ตุลาคม 2546 โครงสร้างภาษีทั้งระบบที่ปรับใหม่จะมีอัตราลดหลั่นกันกำหนดไว้ 3 ระดับ คือ

1. สินค้าวัตถุดิบอัตราร้อยละ 1 ของราคานำเข้า (CIF)
2. สินค้ากึ่งสำเร็จรูปอัตราร้อยละ 5 ของราคานำเข้า (CIF)
3. สินค้าสำเร็จรูปอัตราร้อยละ 10 ของราคานำเข้า (CIF)

โดยยังคงกำหนดให้มีอัตราอากรพิเศษไว้ 2 อัตรา เช่นเดิม คือ

1. สินค้าที่รัฐสนับสนุนไม่พึงประสงค์เก็บภาษี เช่น พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ยา ปุ๋ย และเครื่องมือแพทย์มีอัตราร้อยละ 0
2. ผลิตภัณฑ์ที่รัฐคุ้มครองพิเศษ เช่น สินค้าปิโตรเคมี สินค้าเคมีภัณฑ์ร้อยละ 20 ยกเว้นรถยนต์

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบอัตราภาษีตามการปรับโครงสร้างภาษีใหม่ทั้งระบบ

(คณะรัฐมนตรีอนุมัติวันที่ 2 กันยายน 2546)

ประเภทผลิตภัณฑ์	อัตราเดิม (ร้อยละ)	อัตราใหม่ (ร้อยละ)
สินค้าที่รัฐไม่พึงประสงค์จัดเก็บภาษี	0	0
1. สินค้าวัตถุดิบ / ต้นน้ำ	1-5	1*
2. สินค้าสำเร็จรูป / กลางน้ำ	10	5
3. สินค้าสำเร็จรูป / ปลายน้ำ	20	10
สินค้าที่ต้องการความคุ้มครองเป็นพิเศษ	30	20

* สินค้าวัตถุดิบ :- ได้แก่

1. ของ (goods) ที่ได้จากธรรมชาติซึ่งยังไม่ผ่านขั้นตอนหรือกระบวนการแปรรูปใดๆ เช่น สินแร่ น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ เป็นต้น

2. ของที่ได้มีการผ่านกระบวนการแปรสภาพมาแล้ว โดยยังจัดเป็นต้นสายของอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ เช่น เติลิน เหล็กถลุง และเหล็กเจือ เป็นต้น

3. เศษของของที่เกิดจากกระบวนการผลิต เช่น เศษเหล็ก และเศษโลหะต่างๆ เป็นต้น สำหรับกลุ่มสินค้าที่เริ่มปรับปรุงก่อนจากจำนวนทั้งหมด 1,864 รายการ มีจำนวน 1,391 รายการ ประกอบด้วยสินค้า 6 กลุ่ม ดังนี้

1. สินค้ากลุ่มปิโตรเคมีขั้นต้นหรือเคมีภัณฑ์อินทรีย์ 13 รายการ
2. สินค้ากลุ่มยางและของที่ทำด้วยยาง 92 รายการ
3. สินค้ากลุ่มสิ่งทอและของที่ทำด้วยสิ่งทอ 493 รายการ
4. สินค้ากลุ่มเหล็กและเหล็กกล้า 173 รายการ
5. สินค้ากลุ่มเครื่องจักรกลและเครื่องใช้ไฟฟ้า 581 รายการ
6. สินค้ากลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ 39 รายการ

ในบรรดาสินค้าทั้ง 6 กลุ่มนี้มีจำนวน 567 รายการ ที่ปรับเข้าโครงสร้างใหม่ได้ทันที สินค้าส่วนใหญ่จะปรับเข้าโครงสร้างใหม่แบบ 3 ระดับ ภายในปี 2548 ขณะที่สินค้ากลุ่มเหล็กและเหล็กกล้า และปิโตรเคมี ซึ่งมีความยุ่งยากและรายละเอียดของสินค้ามากกว่าจะทยอยปรับเข้าโครงสร้างใหม่ช้ากว่ากลุ่มอื่นๆ คือ ในปี 2550 นอกจากนี้ สินค้ากลุ่มพลาสติกและของที่ทำด้วยพลาสติกอยู่ระหว่างหาข้อสรุปการปรับปรุงอัตราเสนอเข้าคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

2.3 โครงสร้างภาษ้นำเข้ากับอุตสาหกรรมแร่และโลหะ

อุตสาหกรรมแร่และโลหะเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐานหรือจัดเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำ เพราะสินค้าของอุตสาหกรรมพื้นฐานจะถูกนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง อุตสาหกรรมพื้นฐาน ได้แก่ อุตสาหกรรมการทำเหมืองแร่ อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า อุตสาหกรรมถลุงแร่โลหะ อุตสาหกรรมโปแตชและเคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมซีเมนต์ เป็นต้น มีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงไปถึงอุตสาหกรรมต่อเนื่องต่างๆ มากมายหลายสาขา อาทิ อุตสาหกรรมการก่อสร้าง อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ อุตสาหกรรมแก้วและกระจก และอุตสาหกรรมเซรามิก ล้วนเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่สร้างรายได้ให้ประเทศในแต่ละปีอย่างมหาศาล แนวโน้มมีอัตราเติบโตขยายตัวมากขึ้น โอกาสการขยายตลาดทั้งในตลาดเดิมและสร้างตลาดใหม่โดยเฉพาะการส่งออกจำหน่ายต่างประเทศมีสูงทางสดใส ถ้าได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันจะยังสามารถสร้างความแข็งแกร่งอย่างยั่งยืนให้กับภาคอุตสาหกรรมนั้น ๆ

ลักษณะสินค้าของอุตสาหกรรมพื้นฐานจะเป็นสินค้าในกลุ่มวัตถุดิบ ตามคำจำกัดความของพิกัดอัตราภาษีศุลกากรที่แบ่งไว้เป็น 3 ระดับ อัตราภาษ้นำเข้ากลุ่มสินค้าวัตถุดิบถูกจัดเก็บอยู่ที่ระดับแรก คือ อัตราร้อยละ 1 ของราคานำเข้าซีไอเอฟ (CIF : Cost, Insurance and Freight) หมายถึง ราคาของต้นทุนสินค้า+ค่าประกันภัย+ค่าระวาง ปกติโดยหลักการอัตราภาษ้นำเข้าสินค้าทุกรายการจะมีอัตราเพดานกำหนดเป็นอัตราสูงสุดไว้เสมอไม่มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไข แต่อัตราปัจจุบันที่จัดเก็บจริงจะเป็นอัตราที่สามารถปรับปรุงยืดหยุ่นแก้ไขหรือลดหย่อนได้ตามความเหมาะสมตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป รายละเอียดของอัตราภาษ้นำเข้าของสินค้าในอุตสาหกรรมพื้นฐานตามพิกัดอัตราภาษีศุลกากร จะประกอบด้วยสินค้าในหมวดต่างๆ ได้แก่ กลุ่มสินแร่/หัวแร่ กลุ่มอัญมณี/รัตนชาติ กลุ่มเซรามิก กลุ่มเหล็กและเหล็กกล้า และกลุ่มโลหะอื่นๆ รายละเอียดของรหัสสินค้าตามพิกัด มีดังนี้

ตารางที่ 2 รายละเอียดอัตราภาษีนำเข้าตามพิกัดศุลกากรสินค้ากลุ่มอุตสาหกรรมพื้นฐาน

พิกัดศุลกากร	รายการสินค้า	อัตราเพดาน(%)	อัตราปัจจุบัน(%)
25.18	แร่โดโลไมต์	15	1
25.23	ซีเมนต์	30	10
25.29	แร่เฟลสปาร์	15	1
2601.110-007	แร่เหล็ก	1	1
2601.120-008	แร่เหล็ก	1	1
2603.000-005	แร่ทองแดง	10	1
2604.000-000	แร่ निकเกิล	10	1
2606.000-001	แร่อะลูมิเนียม	10	1
2607.000-007	แร่ตะกั่ว	10	1
2608.000-002	แร่สังกะสี	10	1
2609.000-008	แร่ดีบุก	10	1
2615.900-100	แร่แทนทาลัม	10	1
2615.900-201	แร่โคบอลต์	10	1
2615.900-302	แร่สเตอโรวไรต์ (Columbium-tantalum)	10	1
26.17	แร่พลวง	10	1
27.02	ลิกไนต์	25	1
27.04	ถ่านโค้ก	25	1
6904	ผลิตภัณฑ์เซรามิกอื่น ๆ	40	10
6905	กระเบื้องมุงหลังคา	40	10
6907	กระเบื้องโมเสก ปูพื้น ติดผนัง	80	10
6913	ของชำร่วยและเครื่องประดับเซรามิก	80	10
6910-12	เครื่องสุขภัณฑ์	80	10
8546-47	ลูกถ้วยไฟฟ้า	35	10
7101.100-003	ไข่มุกธรรมชาติไม่ได้ร้อยเข้าด้วยกัน	25	10*
7102.100-009	เพชรไม่ได้ตัด ไม่ได้ประกอบตัวเรือน	20	ยกเว้น
7103	รัตนชาติ (นอกจากเพชร) ไม่ได้ตกแต่ง	20	ยกเว้น
7104	อัญมณีเทียม	20	ยกเว้น
7113	เครื่องประดับทำด้วยโลหะมีค่า	60	20
7114	เครื่องประดับเทียม	60	20

ตารางที่ 2 (ต่อ)			
พิกัดศุลกากร	รายการสินค้า	อัตราเพดาน(%)	อัตราปัจจุบัน(%)
71.06	โลหะเงิน	35	ยกเว้น
71.08	โลหะทองคำ	35	ยกเว้น
71.10	โลหะแพลทินัม	35	ยกเว้น
74.02	โลหะทองแดง	6	1
74.03	ทองแดงแคโทดและส่วนของแคโทด	6	1**
75.02	โลหะนิกเกิล	12	1
76.01	โลหะอะลูมิเนียม	6	1
78.01	โลหะตะกั่ว	12	1
79.01	โลหะสังกะสี	20	7.75***
80.01	โลหะดีบุก	12	1
81.03	โลหะแทนทาลัม	12	1
81.10	โลหะพลวง	12	1

* : สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2547 ต่อไปลดเหลือร้อยละ 1

** : เริ่มวันที่ 1 มิถุนายน 2547 ใช้อัตราร้อยละ 1

*** : สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2547 เริ่มวันที่ 1 มกราคม 2548 ใช้อัตราร้อยละ 5.5

2.4 โครงสร้างพิกัดอัตราภาษีศุลกากรเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็ก

ลักษณะของสินค้าในกลุ่มเหล็กและเหล็กกล้าเป็นสินค้าที่ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการผลิตมีความแตกต่างในคุณสมบัติหลากหลายมากเป็นพิเศษ ดังนั้น ในการปรับอัตราภาษีเพื่อเข้าสู่โครงสร้างภาษีใหม่จะมีความละเอียดยุ่งยากกว่าผลิตภัณฑ์ในกลุ่มโลหะอื่น ๆ การปรับอัตราภาษีให้เหมาะสมต้องกระทำด้วยความรอบครอบระมัดระวัง จึงล่าช้ากว่าการปรับอัตราของสินค้าอื่น ตามกำหนดระยะเวลาการปรับอัตราภาษีเหล็กจะทยอยปรับไปจนถึงปี 2550

สินค้ากลุ่มเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็กโครงสร้างภาษีกำหนดให้จัดเก็บตามหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีตามมูลค่าเพิ่มขึ้นในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการผลิต (Value Added Escalation) เช่นเดียวกับสินค้าอื่น ๆ และจะทยอยปรับเข้าโครงสร้างใหม่เป็น 3 ระดับ แต่โดยรายละเอียดการจัดกลุ่มสินค้าตามโครงสร้างภาษีจำแนกกลุ่มทั้ง 3 ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1. สินค้าวัตถุดิบทั้ง 3 กลุ่มย่อยอัตราร้อยละ 1
2. สินค้าสำเร็จรูปกลุ่มที่ 1 อัตราร้อยละ 7.5
3. สินค้าสำเร็จรูปกลุ่มที่ 2 อัตราร้อยละ 9.5
4. สินค้าสำเร็จรูปกลุ่มที่ 3 อัตราร้อยละ 12
5. สินค้าสำเร็จรูปอัตราร้อยละ 15-20

โครงสร้างภาษีเหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็ก

	อัตราเพดาน	อัตราที่จัดเก็บ
สินค้าวัตถุดิบ		
กลุ่มที่ 1 ได้แก่ สินแร่เหล็ก และเศษเหล็ก	1	1
กลุ่มที่ 2 ได้แก่ เหล็กถลุง และเหล็กพรม	5	1
กลุ่มที่ 3 ได้แก่ อินกอต สแลป บิลเล็ต บลูม	10	1
สินค้าสำเร็จรูป		
กลุ่มที่ 1 ได้แก่ เหล็กแผ่นรีดร้อนและเหล็กท่อน เหล็กเส้น เหล็กโครงสร้างรูปพรรณที่ได้จากการรีดร้อน	15	7.5
กลุ่มที่ 2 ได้แก่ เหล็กแผ่นรีดเย็นและเหล็กท่อน เหล็กเส้น เหล็กโครงสร้างรูปพรรณที่ได้จากการรีดเย็น	17	9.5
กลุ่มที่ 3 ได้แก่ เหล็กแผ่นเคลือบ ท่อเหล็ก	20	12
สินค้าสำเร็จรูป ได้แก่ ข้อต่อ ข้องอ ลวดเกลียว ตะแกรง ตาข่าย โข่ ตะปู แท่งค้ ด้รม กระจบอง	25-35	15-20

อย่างไรก็ตาม โครงสร้างภาษีจะมีอัตราภาษีกำหนดเป็นอัตราเพดานสูงสุดไว้เสมอ หมายถึง อัตราที่เปลี่ยนแปลงแต่อัตราการจัดเก็บจริงจะปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ หรือตามข้อยกเว้น สามารถขอให้ภาครัฐพิจารณาเป็นกรณีพิเศษลดหย่อนได้ตามความจำเป็นของสินค้านั้น ๆ ดังเช่น เป็นสินค้าที่ผลิตไม่ได้ในประเทศ หรือผลิตได้แต่ปริมาณไม่เพียงพอสนองต่อความต้องการใช้ การปรับอัตราภาษีสินค้าเหล็กที่เหมาะสมจึงมีความซับซ้อนทั้งในเรื่องความแตกต่างของคุณสมบัติของตัวสินค้า เรื่องกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดของอัตราภาษีที่ให้ลดหย่อน และเรื่องส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมต่อเนื่อง ตามรายละเอียดอัตราภาษีผลิตภัณฑ์เหล็กที่ปรับลดหย่อนอัตราภาษี

ตารางที่ 3 สรุปรายละเอียดอัตราภาษีผลิตภัณฑ์เหล็กที่ปรับลดหย่อนอัตราภาษี

รายการผลิตภัณฑ์	อัตราเพดาน (%)	อัตราจัดเก็บ (%)	ระยะเวลาสิ้นสุด
เหล็กแท่งแบน (Slab)/พิกัด 7207.12,.20	10	1	ไม่กำหนด
เหล็กแท่งเล็ก (Billet)/พิกัด 7207.11,.19,.20	10	1	ไม่กำหนด
เหล็กแผ่นซิลิคอน* /พิกัด 7225	15,17	1	ไม่กำหนด
เหล็กแผ่นรีดร้อนไร้สนิม**/พิกัด 7219.11-.24	15	1	31 ธ.ค. 2550
เหล็กแผ่นรีดเย็นชนิด TMBP***/พิกัด 7209.18	17	1	31 ธ.ค. 2547
เหล็กแผ่นรีดร้อนชนิด TMBP/พิกัด 7208.38, .39	17	1	ไม่กำหนด
ท่อไร้ตะเข็บ ท่อเจาะ ท่อผนังบ่อ(เคสซิ่ง) และท่อส่งน้ำมันหรือก๊าซ/ พิกัด 7304- 7306	20	1	ไม่กำหนด
เหล็กแผ่นชุบหรือเคลือบด้วยตะกั่ว รวมถึงเทอร์เพลต (terne-plate)/พิกัด 7210.20	20	1	ไม่กำหนด
เหล็กแผ่นชุบหรือเคลือบด้วยสังกะสีโดยวิธีไฟฟ้า และโดยวิธีอื่น / พิกัด 7210.30	20	5	ไม่กำหนด
เหล็กแผ่นเคลือบที่ทำด้วยเหล็กกล้าอเล็กทริกชนิดผลึกเรียงตัวและไม่เรียงตัว (เหล็กแผ่นซิลิคอน) พิกัด 7210.90 และ 7212.50	20	1	ไม่กำหนด
เหล็กทรง ล้วนประแจ แผ่นรองราง ประกับรางและอื่น ๆ /พิกัด 7302.10,.30,.40,.90	30	1	ไม่กำหนด

*: พิกัด 7225.202, .209, .40 และ .50 สิ้นสุดวันที่ 31 ธ.ค. 2546

** : 1 มกราคม 2551 กลับไปใช้อัตราร้อยละ 5

***: 1 มกราคม 2548 กลับไปใช้อัตราร้อยละ 7 ซึ่งการปรับล่าสุดปี 2546 จะมี 4 ระยะ

การปรับอัตราภาษีนำเข้าเหล็กครั้งล่าสุดตามประกาศกระทรวงการคลังลงวันที่ 11 ธันวาคม 2546 ในราชกิจจานุเบกษาฉบับทั่วไปวันที่ 16 ธันวาคม 2546 มีการเปลี่ยนอัตราภาษีนำเข้าเหล็กหลายพิกัดโดยแต่ละกลุ่มแบ่งเป็น 2 หรือ 4 ระยะ ตามประเภทของเหล็ก ดังนี้

1. เหล็กแผ่นรีดร้อน พิกัด 7208.10, .25-.27, .36-.37, .40, .50-.54 และ .90
 - อัตราเพดานร้อยละ 15 นำเข้าถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2547 อัตราร้อยละ 7.50
 - นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 ลดเหลือร้อยละ 5
2. เหล็กแผ่นรีดเย็น พิกัด 7209.15-.17, .25-.28 และ .90
 - อัตราเพดานร้อยละ 17 นำเข้าถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2547 อัตราร้อยละ 9.50
 - นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2548 เหลือร้อยละ 7
 - นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2549 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2549 ลดเหลือร้อยละ 6
 - นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 ลดเหลือร้อยละ 5
3. เหล็กแผ่นเคลือบ พิกัด 7210.11-.12, .30, .41, .49, .50, .61, .69 และ .70
 - อัตราเพดานร้อยละ 20 นำเข้าถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2547 อัตราร้อยละ 12
 - นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2548 เหลือร้อยละ 9
 - นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2549 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2549 ลดเหลือร้อยละ 7
 - นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 ลดเหลือร้อยละ 5
4. เหล็กแผ่นรีดร้อนหน้าแคบ พิกัด 7211.13, .14 และ .19
 - อัตราเพดานร้อยละ 15 นำเข้าถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2547 อัตราร้อยละ 7.50
 - นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 ลดเหลือร้อยละ 5
5. เหล็กแผ่นรีดเย็นหน้าแคบ พิกัด 7211.23, .29 และ .90
 - อัตราเพดานร้อยละ 17 นำเข้าถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2547 อัตราร้อยละ 9.50
 - นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2548 เหลือร้อยละ 7
 - นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2549 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2549 เหลือร้อยละ 6
 - นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 ลดเหลือร้อยละ 5
6. เหล็กแผ่นเคลือบ พิกัด 7212.10, .20, .30, .40 และ .60
 - อัตราเพดานร้อยละ 20 นำเข้าถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2547 อัตราร้อยละ 12
 - นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2548 เหลือร้อยละ 9
 - นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2549 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2549 เหลือร้อยละ 7

- นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 ลดเหลือร้อยละ 5

7. ท่อเหล็ก 73.03, 73.05, 73.06

- อัตราเพดานร้อยละ 20 นำเข้าถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2547 อัตราร้อยละ 12
- นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2548 เหลือร้อยละ 9
- นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2549 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2549 เหลือร้อยละ 7
- นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 ลดเหลือร้อยละ 5

2.5 การปรับอัตราภาษีนำเข้าโลหะปี 2546 และ 2547

การปรับโครงสร้างภาษีทั้งระบบตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2546 กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง บังคับใช้ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ 3 ตุลาคม 2546 โดยการปรับตามประกาศกระทรวงการคลัง ฉบับที่ 12 ในราชกิจจานุเบกษาวันที่ 16 ธันวาคม 2546 มีการปรับลดอัตราภาษีนำเข้าสินค้าหลายหมวด ในส่วนที่เกี่ยวกับโลหะทองแดง (พิกัด 7403.11) และกลุ่มเหล็กตามรหัสสินค้ามีจำนวน 41 พิกัดประเภทที่ 7208 7209 7210 7211 7212 7213 7214 7215 7216 7217 7219 7220 7222 7223 7225 7226 7228 7229 7301 7303 7304 7305 7306 7308 และ 7310-7326 ทั้งนี้แยกเป็นพิกัดประเภทย่อยได้เป็น 103 รายการ ตามรายละเอียด ดังนี้

1. อัตราอากรนำเข้าของแคโทดทองแดงบริสุทธิ์ พิกัด 7403.11 จากอัตราเพดานที่อัตราร้อยละ 6 การปรับลดมีระยะเวลา 3 ช่วง คือ

- นำเข้าถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2547 ลดเหลือร้อยละ 1
- นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2547 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2549 ลดเหลือร้อยละ 5
- นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 ลดเหลือร้อยละ 1

หมายเหตุ **ล่าสุด** ณ วันที่ 28 พฤษภาคม 2547 ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องการลดอัตราอากรและการยกเว้นอากรศุลกากร ฉบับที่ 17 ประกาศให้อัตราภาษีทองแดงบริสุทธิ์คงไว้ที่อัตราร้อยละ 1 ต่อไปไม่กำหนดระยะสิ้นสุด ให้เริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2547 เป็นต้นไป

2. อัตราอากรนำเข้าเหล็กแผ่นรีดเย็นชนิดที่เอ็มบีพี (TMBP) พิกัด 7209.18 ซึ่งใช้ในการผลิตภาชนะบรรจุอาหารและผลไม้กระป๋องอัตราเพดานร้อยละ 17 มีระยะเวลา 4 ช่วง คือ

- นำเข้าถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2547 ลดเหลือร้อยละ 1
- นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2548 ลดเหลือร้อยละ 7
- นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2549 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2549 ลดเหลือร้อยละ 6
- นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 ลดเหลือร้อยละ 5

3. อัตราการนำเข้าเหล็กแผ่นรีดร้อนชนิดที่เอ็มบีพี (TMBP) พิกัด 7208.38 และ พิกัด 7208.39 อัตราเพดานร้อยละ 15 ลดเหลือร้อยละ 1 ไม่กำหนดระยะเวลาสิ้นสุด

4. อัตราการนำเข้าเหล็กแผ่นเคลือบเฉพาะที่ทำด้วยเหล็กกล้าอิเล็กทริกชนิดที่มีผลึกเรียงตัวกันและชนิดที่มีผลึกไม่เรียงตัวกัน (เหล็กแผ่นซิลิกอน) พิกัด 7210.90 และ พิกัด 7212.50 อัตราเพดานร้อยละ 20 ลดเหลือร้อยละ 1 ไม่กำหนดระยะเวลาสิ้นสุด

5. ลดอัตราการผลิตภัณฑ์เหล็กแผ่นที่ทำด้วยเหล็กกล้ารอบสูงคาร์บอนสูงที่นำเข้ามาเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมผลิตโบมิตและใบเลื่อย

โดยพิกัด 7225.201, 7225.30 และ 7225.40

- นำเข้าถึงสิ้นวันที่ 31 ธันวาคม 2547 เก็บร้อยละ 7.5
- นำเข้าตั้งแต่ 1 มกราคม 2548 เป็นต้นไปใช้อัตราร้อยละ 5

สำหรับพิกัด 7225.209 กับ 7225.50

- นำเข้าถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2547 อัตราร้อยละ 9.5
- นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2548 เหลือร้อยละ 7
- นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2549 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2549 ลดเหลือร้อยละ 6
- นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 ลดเหลือร้อยละ 5

สำหรับพิกัด 7225.91, 7225.92 และ 7225.99 อัตราจัดเก็บมี 4 ระยะ คือ

- อัตราเพดานร้อยละ 20 นำเข้าถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2547 อัตราร้อยละ 12
- นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2548 เหลือร้อยละ 9
- นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2549 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2549 ลดเหลือร้อยละ 7
- นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 ลดเหลือร้อยละ 5

ล่าสุด ปี 2547 สำหรับโลหะสังกะสียังไม่ขึ้นรูป ตามพิกัดอัตราศุลกากร 7901.11 7901.12 และ 7901.20 ตามประกาศกระทรวงการคลัง (ฉบับที่ 15) ลงวันที่ 19 เมษายน 2547 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศทั่วไปบังคับใช้ **วันที่ 20 เมษายน 2547** ให้ยกเลิกประกาศเดิมฉบับที่ 10 ซึ่งลงวันที่ 2 ตุลาคม 2546 บังคับใช้เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2546 นั้น โดยการเปลี่ยนแปลงมีการปรับอัตราภาษีนำเข้าใหม่ให้ใช้อัตรา ดังนี้

1. จากอัตราเดิมร้อยละ 10 เป็นอัตราร้อยละ 7.75 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2547
2. เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 ถึง 31 ธันวาคม 2548 ใช้อัตราใหม่เป็นร้อยละ 5.5
3. เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2549 ถึง 31 ธันวาคม 2549 ใช้อัตราใหม่เป็นร้อยละ 3.25
4. เริ่มนำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 ลดลงอีกโดยใช้อัตราใหม่เป็นร้อยละ 1

สรุปอัตราภาษีนำเข้าปัจจุบันของปี 2547 สำหรับสินค้ากลุ่มโลหะที่สำคัญอัตราเก็บจริงได้แยกเป็นกลุ่มเหล็กและเหล็กกล้า (Iron and steel) กับกลุ่มโลหะอื่น (Non-ferrous) ที่ไม่ได้ขึ้นรูป (Unwrought) ดังนี้

ตารางที่ 4 สรุปอัตราภาษีนำเข้ากลุ่มโลหะปี 2547

เหล็กและเหล็กกล้า (Iron and steel)	(%)	โลหะอื่น (Non-ferrous)	(%)
แร่เหล็ก (Iron Ore)	1	อะลูมิเนียม (Aluminium)	1
เหล็กถลุง (Pig / Sponge Iron)	1	ทองแดง (Copper ****)	1
เศษเหล็ก (Scrap)	1	ตะกั่ว (Lead)	1
เหล็กแท่งแบน (Slab)	1	ดีบุก (Tin)	1
เหล็กแท่ง (Billet)	1	นิกเกิล (Nickel)	1
เหล็กเส้น/เหล็กหลอด (Steel bar/rod)	7.5	พลวง (Antimony)	1
เหล็กโครงสร้าง (Structural Steel)	10-11	แคดเมียม (Cadmium)	1
เหล็กแผ่นรีดร้อน (Hot-rolled Steel sheet)	7.5	แทนทาลัม (Tantalum)	1
เหล็กแผ่นรีดเย็น (Cold-rolled Steel sheet *)	9.5	สังกะสี (Zinc*****)	7.75
เหล็กแผ่นเคลือบ (Coated Steel products)	12	แพลทินัม (Platinum)	ยกเว้น
ท่อเหล็ก (Pipes **)	12	โลหะเงิน (Silver)	ยกเว้น
เหล็กสำเร็จรูป (Finished steel products ***)	15-20	โลหะทองคำ (Gold)	ยกเว้น

* : ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตไม่ได้ในประเทศจะลดเหลืออัตรา 1%,2%,5%

** : ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตไม่ได้ในประเทศจะลดเหลืออัตรา 1%

*** : โซ่ ตะปู แท็งค์ ตรี้ม กระจ่าง ตาข่าย

**** : ณ วันที่ 1 มิถุนายน 2547 ไม่มีระยะเวลาสิ้นสุด

***** : ระยะเวลาสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2547

บทที่ 3

ผลการปรับโครงสร้างภาษีกับสถานการณ์การค้าแร่และโลหะ

การเติบโตของเศรษฐกิจปี 2546 ที่ปรับตัวดีขึ้นมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 6.7 มีการส่งออกขยายตัวร้อยละ 10 โดยคาดว่าภาวะเศรษฐกิจปี 2547 จะขยายตัวต่อเนื่องด้วยอัตราร้อยละ 15-17 จาก การเร่งตัวของการลงทุนภาคเอกชนตามความต้องการขยายกำลังการผลิตในประเทศจึงเป็นช่องทางที่สดใส สำหรับแนวโน้มการค้าเงินธุรกิจโดยรวมของประเทศ สถานการณ์การค้าช่วงสองปีของสินค้า ภาคอุตสาหกรรมทั้งในประเทศและการส่งออกเป็นช่วงขาขึ้น แม้จะมีหลายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศ และส่งผลกระทบต่อภาวะการลงทุนและภาวะเศรษฐกิจ อาทิ เรื่องใช้หวัดนก แต่เป็นเพียงระยะเวลาสั้น ๆ จึงไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของตัวเลขดัชนีชี้วัดการเติบโตทางเศรษฐกิจมากนัก

สถานการณ์การค้าแร่และโลหะกับการปรับโครงสร้างภาษี

จากภาวะเศรษฐกิจที่ปรับตัวดีขึ้นในปี 2546 ส่งผลช่วยให้การบริโภคสินค้าในประเทศ เพิ่มขึ้น แต่ละอุตสาหกรรมในประเทศมีอัตราการเติบโตสูงขึ้นและมีแนวโน้มไปในทิศทางที่ดี อุตสาหกรรมพื้นฐานซึ่งเป็นผู้ผลิตวัตถุดิบให้กับอุตสาหกรรมต่อเนื่อง สถานการณ์โดยรวมทั้งด้านการผลิต และด้านการค้าขยายตัวมากขึ้น อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า และอุตสาหกรรมถลุงแร่โลหะ ซึ่งเป็น อุตสาหกรรมพื้นฐานที่สำคัญต่างเริ่มเข้าสู่ภาวะที่ดีขึ้นโดยลำดับ ตามการขยายตัวของการบริโภคใน อุตสาหกรรมต่อเนื่อง ดังเช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ และอุตสาหกรรมก่อสร้างผู้บริโภคที่เป็นตลาดหลัก ของอุตสาหกรรมโลหะมีอัตราเติบโตประมาณร้อยละ 14 เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การขยายตัวจะเป็นไปโดย ราบรื่นและรวดเร็ว ย่อมขึ้นกับปัจจัยทั้งเชิงบวกและเชิงลบหลายตัวที่จะเป็นตัวแปรกำหนดการเติบโตของ อุตสาหกรรม อาทิ ศักยภาพของผู้ประกอบการในประเทศเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้สูงขึ้น ท่ามกลางกระแสการเปิดเขตการค้าเสรีของภาครัฐ และของตลาดโลก ทั้งนี้ อัตราภาษีเป็นหนึ่งในจำนวน ปัจจัยทั้งหลายที่มีผลโดยตรงต่อต้นทุนการผลิต ภาครัฐเห็นความสำคัญในข้อนี้จึงได้ปรับปรุงโครงสร้าง ภาษีทั้งระบบมาเป็นระยะ ๆ เพื่อให้สอดคล้องและทันต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

การค้าแร่ของไทย

จากการผลิตแร่ของไทยกว่า 40 ชนิด จำแนกเป็น 10 กลุ่มแร่ ในช่วงปี 2541-2545 มี มูลค่าการค้าแร่อยู่ที่ระดับ 2-3 หมื่นล้านบาท ถึงแม้แนวโน้มการผลิตจะขยายตัวดีขึ้นจาก 22,049 ล้านบาท ในปี 2541 เป็นจำนวน 24,326 ล้านบาท และ 29,638 ล้านบาท ในปี 2544 และ 2545 ตามลำดับ แต่เป็นการผลิตเพื่อการบริโภคในประเทศเกือบทั้งหมดโดยคิดเป็นประมาณร้อยละ 90 ของ การผลิต ดังนั้น มูลค่าการนำเข้าและการส่งออกแร่ไทยมีไม่มากนัก ซึ่งไทยมียอดการค้าแร่ขาดดุลทุกปี เนื่องจากความต้องการใช้แร่เป็นวัตถุดิบ เมื่อแร่ในประเทศมีความสมบูรณ์ล้นน้อยลงทำให้ขาดแคลน

วัตถุดิบมากขึ้น จากมูลค่าการนำเข้ารวมปี 2545 จำนวน 18,000 ล้านบาท กลุ่มแร่ที่มีมูลค่าการนำเข้ามากเป็นแร่มีเปอร์เซ็นต์สูง หรือในประเทศไม่มีการผลิต เช่น ถ่านหิน แร่ดีบุก แร่ใยหิน และแร่สังกะสี ตามลำดับ ปีต่อไปจะเริ่มนำเข้าแร่ทองแดงเป็นจำนวนมากเมื่อโรงถลุงแร่ทองแดงเริ่มเปิดดำเนินการในกลางปี 2547 นี้ มีกำลังการผลิต 165,000 ตันต่อปี คาดว่าจะนำเข้าแร่ทองแดงจากประเทศเปรู ชิลี และอาร์เจนติน่า ส่วนแร่ที่มีมูลค่าการส่งออกสูงอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมแทนทาลัม แร่ทองคำ และแร่ยิปซัม สำหรับปี 2546 จากมูลค่าการผลิตแร่ 29,589 ล้านบาท เป็นมูลค่าการใช้แร่จำนวน 27,210 ล้านบาท และมูลค่าการส่งออกแร่รวมทั้งสิ้นจำนวน 11,048 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 17.77 จากปี 2545

ตารางที่ 5 มูลค่าการผลิต การนำเข้า การส่งออก และการบริโภคแร่ของไทยปี 2541-2545

หน่วย : ล้านบาท

ปี	การผลิต	การนำเข้า	การส่งออก	การบริโภค
2541	22,049	10,230	9,060	20,078
2542	23,320	12,620	7,415	22,703
2543	23,136	15,746	8,789	23,023
2544	24,326	21,677	11,021	24,111
2545	29,638	18,072	13,436	26,973

ที่มา : Mineral Statistics of Thailand 1998-2002

การค้าโลหะของไทย

การค้าโลหะที่สำคัญของไทยแต่ละปีคิดเป็นมูลค่ารวมเฉลี่ยสูงเกือบ 3 แสนล้านบาท เป็นมูลค่าการนำเข้ารวม 248,620 ล้านบาท และ มูลค่าการส่งออก 69,177 ล้านบาท เพียงสินค้ากลุ่มเหล็กและเหล็กกล้ามีมูลค่าการค้ามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 70 ของมูลค่ารวม ส่วนมูลค่ากลุ่มโลหะอื่นที่ไม่ใช่เหล็กลำดับรองลงมาเป็นทองคำ แทนทาลัม ดีบุก และ สังกะสี ตามลำดับ ซึ่งเป็นโลหะสามารถผลิตได้ในประเทศ อย่างไรก็ตาม ยังมีโลหะสำคัญหลายชนิดที่ความต้องการใช้ในประเทศมีแนวโน้มมากขึ้น แต่ในประเทศไม่สามารถผลิตได้ เช่น โลหะอะลูมิเนียม และโลหะทองแดง คาดว่าการผลิตโลหะทองแดงจะเริ่มเปิดการได้ราวกลางปี 2547 โดยการนำเข้าแร่จากต่างประเทศทั้งสิ้น

ดังนั้น การเปิดตลาดเพื่อแข่งขันกับประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก ศักยภาพการแข่งขันของผู้ประกอบการของไทยยังมีข้อเสียเปรียบหรือข้อด้อยหลายด้าน เนื่องจากโรงถลุงแร่ของไทยอาศัยวัตถุดิบแร่จากต่างประเทศเป็นหลัก การส่งจำหน่ายต่างประเทศจะมีน้อยเพราะการผลิตในระยะแรกมุ่งผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า อีกส่วนหนึ่งคือต้นทุนการผลิตสูงกว่าประเทศคู่แข่ง โดยเฉพาะต้นทุนพลังงานค่าไฟฟ้า ซึ่งเตาถลุงแร่หรือเตาหลอมมีความต้องการใช้พลังงานไฟฟ้าจำนวนมาก ดังเช่น โลหะอะลูมิเนียม ซึ่งมีมูลค่าการนำเข้าสูงประมาณ 2 หมื่นล้านบาท ไม่สามารถผลิตในประเทศได้คุ้มเพราะการ

ผลิตต้องใช้ไฟฟ้าสำหรับการถลุงแร่จำนวนมากรวมอีกทั้งไม่มีแร่ดิบในประเทศ การใช้โลหะอะลูมิเนียมในประเทศจึงอาศัยการนำเข้ามาโดยตลอด

อุตสาหกรรมเหล็กในประเทศมีมูลค่าการค้าสูงกว่าโลหะอื่น ๆ มีมูลค่าการนำเข้าสูงมากกว่าการส่งออกถึงสองเท่า เพราะการผลิตเหล็กของโรงงานเหล็กอาศัยวัตถุดิบ เศษเหล็ก และเหล็กแท่ง จากการนำเข้าคิดเป็นมูลค่าเกินร้อยละ 50 ของมูลค่าการนำเข้ารวมในแต่ละปี หากอนาคตอุตสาหกรรมการผลิตโลหะของไทย ต้องการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถการแข่งขันในตลาดโลก อุตสาหกรรมการผลิตโลหะควรต้องได้รับการสนับสนุนเพื่อเพิ่มความแข็งแกร่งจากภาครัฐโดยเฉพาะด้านสาธารณูปโภคและการขนส่ง ตลอดจนมาตรการทางด้านภาษี อย่างเช่นโรงถลุงแร่ทองแดงในช่วงแรกซึ่งเริ่มดำเนินการยังไม่สามารถคืนทุนได้

ตารางที่ 6 การนำเข้าและการส่งออกเหล็กและโลหะอื่นที่สำคัญของไทยปี 2546*

	2546 (นำเข้า)		2546 (ส่งออก)	
	ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(ล้านบาท)	ปริมาณ(ตัน)	มูลค่า(ล้านบาท)
แทนทาลัม	41	827	108	1,288
ทองคำ	145	29,211	49	16,920
สังกะสี	34,030	1,220	24,044	897
ดีบุก	1,932	445	9,837	1,989
ตะกั่ว	84,598	1,892	144	4
ทองแดง	217,016	16,243	659	52
อะลูมิเนียม	330,317	20,128	6,905	452
เหล็กและเหล็กกล้า	11,542,000	178,660	2,121,000	47,575
รวม	12,210,079	248,626	2,162,746	69,177

* : ตัวเลขเบื้องต้น

ที่มา : กรมศุลกากร และ Thailand Metal Statistics Year 2003

สำหรับประเทศผู้ผลิตแร่และโลหะที่สำคัญของโลก และประเทศคู่ค้าสินค้าโลหะที่สำคัญของไทย มีดังนี้

1. แทนทาลัม ได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย บราซิล และแคนาดา
แหล่งนำเข้าของไทย :- ญี่ปุ่น จีน ออสเตรเลีย และสหรัฐอเมริกา
ตลาดส่งออกของไทย :- ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา เยอรมนี และจีน
2. ทองคำ ได้แก่ ประเทศแอฟริกาใต้ สหรัฐอเมริกา และออสเตรเลีย
แหล่งนำเข้าของไทย :- ออสเตรเลีย ฮองกง สวิสเซอร์แลนด์ และมาเลเซีย
ตลาดส่งออกของไทย :- สวิสเซอร์แลนด์ ออสเตรเลีย และฮ่องกง

3. สังกะสี ได้แก่ ประเทศจีน ออสเตรเลีย และเปรู
แหล่งนำเข้าของไทย :- จีน ออสเตรเลีย และเกาหลี
ตลาดส่งออกของไทย :- ฮองกง เวียดนาม และจีน
4. ดีบุก ได้แก่ ประเทศจีน เปรู และอินโดนีเซีย
แหล่งนำเข้าของไทย :- อินโดนีเซีย เวียดนาม และญี่ปุ่น
ตลาดส่งออกของไทย :- ญี่ปุ่น เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม และเกาหลี
5. ตะกั่ว ได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย จีน และสหรัฐอเมริกา
แหล่งนำเข้าของไทย :- จีน ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และฮองกง
ตลาดส่งออกของไทย :- ไต้หวัน และลาว
6. ทองแดง ได้แก่ ประเทศชิลี อินโดนีเซีย และสหรัฐอเมริกา
แหล่งนำเข้าของไทย :- ออสเตรเลีย อินโดนีเซีย อินเดีย และแซมเบีย
ตลาดส่งออกของไทย :- จีน ญี่ปุ่น และไต้หวัน
7. เหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็ก ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และรัสเซีย
แหล่งนำเข้าของไทย :- ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ยูเครน รัสเซีย และไต้หวัน
ตลาดส่งออกของไทย :- ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ฮองกง และมาเลเซีย

การจัดกลุ่มสินค้าในโครงสร้างใหม่ตามหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีตามมูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการผลิต (Value Added Escalation) แบ่งเป็น 3 ระดับ กล่าวคือ กลุ่มสินค้าวัตถุดิบอัตราภาษีร้อยละ 1 กลุ่มสินค้าสำเร็จรูปอัตราภาษีร้อยละ 5 และกลุ่มสินค้าสำเร็จรูปอัตราภาษีร้อยละ 10 โดยหลักการให้มีอัตราลดหลั่นกันเหมือนขั้นบันได

ผลจากการปรับอัตราภาษีของโครงสร้างใหม่ต่ออุตสาหกรรมพื้นฐานทั้งในส่วนองแร่และโลหะแท่งที่ยังไม่แปรรูป ซึ่งถูกจัดเป็นสินค้าในกลุ่มวัตถุดิบจึงมีอัตราภาษีนำเข้าที่อัตราร้อยละ 1 กลุ่มแร่จึงไม่ได้รับผลกระทบเพราะอัตราเท่าอัตราเดิม แต่กลุ่มโลหะแท่งที่ยังไม่แปรรูป จะได้รับผลกระทบเนื่องจากโครงสร้างอัตราภาษีเดิมมีอัตราภาษีร้อยละ 5 เพราะเดิมจัดเป็นกลุ่มสินค้าสำเร็จรูป แต่ในการจัดกลุ่มโครงสร้างใหม่สินค้าโลหะแท่งถูกตีความให้จัดเข้าเป็นกลุ่มวัตถุดิบจึงทำให้โลหะแท่งต้องเปลี่ยนอัตราภาษีนำเข้าจากอัตราร้อยละ 5 ไปเป็นอัตราภาษีนำเข้าที่อัตราร้อยละ 1 ย่อมส่งผลต่อปริมาณการนำเข้าโลหะแท่งให้เพิ่มมากขึ้นเพราะราคานำเข้าจะเปลี่ยนไปเนื่องจากต้นทุนของภาษีลดลง ในแง่ผู้ใช้ในประเทศจะเป็นผลดี ในแง่ผู้ประกอบการโรงถลุงจะกระทบต่อส่วนแบ่งตลาดให้ลดลงได้ การปรับอัตราภาษีใหม่หากพิจารณาตามขั้นตอนการผลิตจากแร่เป็นโลหะแท่งต้องผ่านกระบวนการขั้นตอนการถลุง ดังนั้น สินค้าทั้ง 2 กลุ่ม ควรจะมีอัตราภาษีที่แตกต่างกันจึงจะเป็นการสนับสนุนอุตสาหกรรมต้นน้ำในประเทศให้มีศักยภาพในการแข่งขันสูงขึ้น

3.1 กรณีศึกษาอุตสาหกรรมทองแดง

อุตสาหกรรมถลุงแร่ของไทย

ปี 2546 ประเทศไทยมีโรงถลุงแร่ที่เปิดดำเนินการแล้ว 3 ราย ได้แก่ โรงถลุงแร่สังกะสี ถลุงแร่ดีบุก และถลุงแร่ตะกั่ว ส่วนโรงถลุงซึ่งกำลังจะเปิดดำเนินการในเชิงพาณิชย์ประมาณกลางปี 2547 อีก 1 ราย คือ โรงถลุงแร่ทองแดงโดยการนำเข้าแร่จากต่างประเทศ อุตสาหกรรมถลุงแร่จึงเป็นผู้ผลิตโลหะที่มีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจเนื่องจากในแต่ละปีมีมูลค่าการค้ารวมหลายหมื่นล้านบาท ผลผลิตโลหะใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง สถานการณ์อุตสาหกรรมโลหะทองแดงมีรายละเอียดดังนี้

ภาพรวมอุตสาหกรรมทองแดงของโลก

อุตสาหกรรมทองแดงบริสุทธิ์ (Refined Copper) ของโลกปี 2545 มีการผลิตรวมประมาณ 15.5 ล้านตัน (Primary + Secondary) โดยใช้กำลังการผลิตรวมเกือบร้อยละ 90 ของกำลังการผลิตทั้งสิ้น ในจำนวนนี้เป็นการผลิตจากแร่ 13.6 ล้านตัน (Primary Refined Production) และจากทองแดงผสม (Secondary Refined Production) จำนวน 1.9 ล้านตัน มีการใช้ทองแดงบริสุทธิ์รวม 15 ล้านตัน ซึ่งความต้องการใช้ทองแดงบริสุทธิ์ของโลกในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2542-2546) เฉลี่ยอยู่ที่ระดับประมาณ 13-15 ล้านตันต่อปี ทวีปเอเชียและทวีปยุโรปเป็นผู้บริโภคจำนวนมากที่สุดประมาณ 6 และ 4.5 ล้านตันต่อปี โดยเฉพาะประเทศเยอรมนีในทวีปยุโรป และประเทศญี่ปุ่นในทวีปเอเชีย

การผลิตแร่ทองแดงของโลกปี 2546 ประเมินว่ามีจำนวนประมาณ 14 ล้านตัน มากกว่าปี 2545 ซึ่งมีผลผลิตรวมจำนวน 13.6 ล้านตัน โดยประเทศชิลีในทวีปอเมริกาใต้เป็นผู้ผลิตแร่รายใหญ่ที่สุดของโลกมีผลผลิตแร่คิดเป็นร้อยละ 33 ของผลผลิตแร่ของโลก รองลงมาคือ ประเทศสหรัฐอเมริกาในทวีปอเมริกาเหนือ และประเทศอินโดนีเซียในทวีปเอเชีย คิดเป็นร้อยละ 8.4 และ 8.2 ตามลำดับ ในช่วง 7 เดือนแรกปี 2546 การผลิตทองแดงบริสุทธิ์ของโลกลดลง 1.5 แสนตันเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2545 ขณะที่การบริโภคเพิ่มร้อยละ 16 โดยการบริโภคของจีนเพิ่มขึ้นประมาณ 2.8 แสนตัน ส่งผลให้สต็อกโลกลดลงเกือบ 3 แสนตัน รวมทั้งเหมืองในสหรัฐอเมริกาดกการผลิตลงร้อยละ 15 ระดับราคาจึงปรับเพิ่มขึ้นสูงสุดในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี 2546 ณ ระดับราคากว่า 2,000 เหรียญสหรัฐต่อตัน

อุตสาหกรรมทองแดงของไทย

ประเทศไทยยังไม่สามารถผลิตทองแดงบริสุทธิ์ได้ จึงต้องนำเข้าจากต่างประเทศความต้องการใช้โลหะและผลิตภัณฑ์ทองแดง อาทิ ทองแดงแท่ง ทองแดงแผ่น ลวดทองแดง ท่อและอุปกรณ์ทองแดง และทองแดงเปลว เป็นต้น มีปริมาณการใช้ประมาณ 2 - 3 แสนตันต่อปี ส่วนมากเป็นการใช้ทองแดงไม่ขึ้นรูป (Unwrought) ประมาณร้อยละ 70 ของความต้องการใช้รวม เพื่อนำมาแปรรูป เป็นสายไฟฟ้า สายเคเบิล ลวดเคลือบน้ำยา ลวดพันมอเตอร์ไฟฟ้า หม้อแปลงไฟฟ้า หม้อน้ำรถยนต์ และท่อ

ทองแดงในเครื่องปรับอากาศ เป็นต้น และนำไปใช้ต่อเนื่องในอุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้า อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ และอุตสาหกรรมการก่อสร้าง ฯลฯ ส่วนโลหะทองแดงแท่งและแผ่นทองแดงบริสุทธิ์ (แคโทด) ที่ยังไม่ได้ขึ้นรูปจะมีเปอร์เซ็นต์ของโลหะทองแดงผสมอย่างน้อยร้อยละ 99.99

โรงถลุงแร่ทองแดงแห่งแรกของไทย

โรงถลุงแร่ทองแดงแห่งแรกในประเทศไทยเป็นของบริษัท ไทยคอปเปอร์ อินดัสตรี จำกัด (มหาชน) ตั้งอยู่ที่อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนตั้งแต่ปี 2537 เดิมมีแผนเปิดดำเนินการปี 2541 มีกำลังการผลิตทองแดงบริสุทธิ์ 165,000 ตันต่อปี เพื่อทดแทนการนำเข้า แต่เนื่องจากผลกระทบของภาวะวิกฤตเศรษฐกิจและวิกฤตการณ์ทางการเงินทำให้แผนการดำเนินการต้องล่าช้าออกไป โรงงานยังไม่สามารถเปิดดำเนินการได้ จบงานปี 2546 การปรับโครงสร้างหนี้เรียบร้อย โรงงานพร้อมจะเปิดดำเนินการประมาณกลางปี 2547 และเตรียมที่จะนำเข้าตลาดหลักทรัพย์ต่อไป ตามแผนคาดว่าจะนำเข้าสินแร่จากประเทศแซมเบีย ซิลิ ออสเตรเลีย และอินโดนีเซีย ซึ่งในปีแรกการผลิตจะใช้กำลังการผลิตร้อยละ 70 ตามแผนการตลาด ช่วงแรกบริษัทฯจะเปิดตลาดให้มีการส่งออกด้วย

โครงสร้างต้นทุนการผลิตโลหะ

ต้นทุนการผลิตรวมของโลหะโดยประมาณ (สอบถามผู้ประกอบการ) จะแปรผันตามราคาแร่และเศษทองแดงในตลาดโลกซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักที่โรงถลุงอาศัยการนำเข้าทั้งสิ้น สัดส่วนร้อยละ 70 ของต้นทุนรวม เป็นค่าวัตถุดิบและค่าภาชนะนำเข้า โดยแร่เสียภาชนะนำเข้าอัตราร้อยละ 1 ซึ่งโรงถลุงจะได้รับสิทธิพิเศษจากการส่งเสริมตามเขตการลงทุนของบีโอไอให้ลดอัตราภาชนะนำเข้าวัตถุดิบลงร้อยละ 75 เป็นเวลา 5 ปี รวมทั้งสามารถหักค่าขนส่ง ค่าน้ำ ค่าไฟ ได้ 2 เท่า เป็นเวลา 10 ปี อีกประมาณร้อยละ 10 เป็นค่าใช้จ่ายในการถลุงแร่ (TC: Treatment Charge) และค่าทำให้โลหะบริสุทธิ์โดยวิธีแยกด้วยไฟฟ้า (RC: Refinery Charge) และที่เหลืออีกร้อยละ 20 เป็นค่าโสหุ้ยและค่าใช้จ่ายดำเนินการอื่น ๆ

ภาวะราคาทองแดง

ผู้ใช้โลหะทองแดงในประเทศส่วนใหญ่มักเผชิญปัญหาและอุปสรรคจากภาวะราคาโลหะที่ผันผวนตามราคาตลาดโลก ในปี 2546 ราคาทองแดงเริ่มปรับตัวสูงขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจโลกที่เริ่มฟื้นตัวดีขึ้นจากปีก่อน ส่งผลให้ความต้องการบริโภคโลหะทองแดงมีมากขึ้นในกลุ่มอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ระบบสื่อสารโทรคมนาคม และอุตสาหกรรมยานยนต์ ราคาทองแดงที่ตลาดลอนดอนในปี 2545 เฉลี่ยอยู่ที่ 1,559 เหรียญสหรัฐต่อตัน (ตั้งตาราง) โดยราคาปี 2546 เฉลี่ยอยู่ที่ 1,785 เหรียญฯ สูงขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 14 โดยเฉพาะราคาในเดือนกันยายนสูงขึ้นถึงระดับ 1,829

เหรียญสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนประมาณร้อยละ 24 ส่วนราคาซื้อขายโลหะในประเทศปี 2546 เฉลี่ยอยู่ที่ 91 บาทต่อกิโลกรัม สูงกว่าปีก่อนหน้าร้อยละ 8

ตารางที่ 7 ราคาโลหะทองแดงบริสุทธิ์ตลาดลอนดอนและราคาในประเทศ

LME : เหรียญสหรัฐต่อตัน
ในประเทศ : บาทต่อกิโลกรัม

ปี พ.ศ.	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546
ตลาด LME ^{1/}	2,276	1,654	1,573	1,808	1,578	1,559	1,785
ในประเทศ ^{2/}	90	89	80	90	86	84	91

ที่มา : 1/ ตลาดลอนดอน (LME : London Metal Exchange)

: 2/ ผู้ค้าในประเทศ

ราคาทองแดงในช่วงต้นปี 2547 ปรับเพิ่มขึ้นเป็น 2,400-2,500 เหรียญต่อตัน ในเดือนมีนาคม ราคาปรับเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 20 โดยราคาเพิ่มเป็น 3,036 เหรียญต่อตัน ทั้งนี้สถานการณ์ราคาไม่อาจคาดคะเนได้ว่าจะอยู่ที่ระดับใดทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภาวะการแก้ไขสถานการณ์ในประเทศผู้ผลิตแร่รายใหญ่ของโลก 2 ราย ได้แก่ ประเทศชิลีที่เกิดแผ่นดินไหวมีผลกระทบต่อโรงหลอมทองแดงในประเทศ ทำให้ต้องลดการผลิตลงเหลือเพียงร้อยละ 30 ของกำลังผลิต 4 ล้านตันต่อปี คิดเป็นสัดส่วน 1 ใน 3 ของผลผลิตโลก และประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งมีกำลังการผลิตแร่กว่าปีละ 2 แสนตัน เนื่องจากเหมืองเกิดพังทลายถึง 2 ครั้ง เพราะผลของการขุดดินหน้าเหมือง

ราคาโลหะทองแดงในประเทศเมื่อต้นปีเฉลี่ยปรับตัวสูงขึ้นร้อยละ 5-10 มีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตสินค้าของผู้ผลิตในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง มีผลทำให้ต้องปรับราคาจำหน่ายขึ้นอย่างแนบเนียนตลอดจนอาจเกิดขาดแคลนวัตถุดิบโลหะทองแดงได้ และส่วนหนึ่งประเทศจีนผู้บริโภครายใหญ่เพิ่มการบริโภคด้วย

อัตรากาษาทองแดง

โลหะทองแดงบริสุทธิ์ตามรหัสพิกัดศุลกากร 7403.11 มีอัตรากาษานำเข้าอยู่ที่ร้อยละ 1 ของราคานำเข้า CIF (Cost + Insurance + Freight) ตามประกาศกระทรวงการคลังที่ ศก.14/2542 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับลงวันที่ 10 สิงหาคม 2542 ซึ่งเป็นอัตราที่ปรับลดลงจากอัตราเดิมร้อยละ 6 เนื่องจากในประเทศยังไม่สามารถเปิดการผลิตได้ โดยให้สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2543 แต่เพื่อประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศ ทางกรมได้มีประกาศกระทรวงการคลังที่ ศก.13/2543 ฉบับลงวันที่ 1 พฤศจิกายน 2543 ขยายเวลาการปรับลดอัตราดังกล่าวให้ใช้อัตราร้อยละ 1 ต่อไปโดยจะสิ้นสุดวันที่

31 ธันวาคม 2546 แต่ล่าสุดตามประกาศกระทรวงการคลังเรื่องการลดอัตราอากรและการยกเว้นอากรศุลกากรประกาศประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับลงวันที่ 16 ธันวาคม 2546 ได้ขยายเวลาการลดเหลืออัตราร้อยละ 1 ต่อไปอีกถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2547 และให้ใช้อัตราที่ร้อยละ 5 ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2547 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2549 เนื่องจากปี 2547 ในประเทศโรงถลุงเริ่มเปิดดำเนินการผลิตในเชิงพาณิชย์ การนำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 เป็นต้นไป ให้กลับไปใช้อัตราร้อยละ 1 อีกครั้ง และไม่มีการกำหนดระยะเวลาสิ้นสุด

โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้าทองแดง

ประเภทสินค้า	พิกัดศุลกากร	อัตราเพดาน (ร้อยละ)	อัตราจัดเก็บ (ร้อยละ)
แร่ทองแดง (Copper Concentrates) พิกัด 2603.		10	1
เศษทองแดง (Copper Scrap) พิกัด 7404.		6	1
ทองแดงบริสุทธิ์ (Copper Cathode) พิกัด 7403.11		6	1
ทองแดงแผ่น/แถบ (Copper Plates, Sheets, Strip) พิกัด 7409.		17	5
ทองแดงท่อน/เส้น (Copper Bars, Rods, Profiles) พิกัด 7407.		17	5
ทองแดงเปลว (Copper Foil) พิกัด 7410.		17	5
ลวดทองแดง (Copper Wire) พิกัด 7408.		17	5
ท่อทองแดง/ข้อต่อ (Copper Tube/Pipe, Fitting) พิกัด 7411.-12		17	5
ผง/เกล็ดทองแดง (Copper Powders and flakes) พิกัด 7406.		25	1
ลวดเกลียวไม่มีฉนวน (Cables) พิกัด 7413.		35	5

อนึ่ง อัตราภาษีโลหะทองแดงบริสุทธิ์ไม่ขึ้นรูป (Unwrought) พิกัด 7403.11 ตามความตกลงสำหรับเขตการค้าเสรีอาเซียน กรมศุลกากรประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2547 กำหนดอัตราร้อยละ 5 ส่วนผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่เหลือทั้งหมด (พิกัด 7403.12-74.13) ได้รับยกเว้นอากร

ล่าสุด ประกาศกระทรวงการคลัง ฉบับที่ 17 ประกาศ ณ วันที่ 28 พฤษภาคม 2547 ให้อัตราภาษีทองแดงบริสุทธิ์ พิกัด 7403.11 คงไว้ที่อัตราร้อยละ 1 ต่อไป ไม่กำหนดระยะเวลาสิ้นสุด ให้เริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2547 เป็นต้นไป

มูลค่าการจัดเก็บภาษี

ปี 2546 ปริมาณการนำเข้าทองแดงบริสุทธิ์มีจำนวนสูงกว่า 2 แสนตัน มูลค่าประมาณ 15,300 ล้านบาท คิดเป็นมูลค่าภาษีนำเข้าที่อัตราร้อยละ 1 จำนวน 153 ล้านบาท โดยปริมาณการนำเข้ามากกว่าปี 2545 ซึ่งมีการนำเข้าทองแดงบริสุทธิ์จำนวน 185,173 ตัน คิดเป็นมูลค่า 13,400 ล้านบาท

หรือมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ทั้งยังมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มมากขึ้นอีก ถ้าใช้อัตราจัดเก็บภาษีปี 2546 ในอัตราร้อยละ 6 จะมีผลต่างมากกว่าการเก็บที่อัตราร้อยละ 1 เพิ่มขึ้น 5 เท่าเป็น 916 ล้านบาท มากกว่ารายได้ปี 2545 ร้อยละ 14 ซึ่งมูลค่าการจัดเก็บภาษีตามอัตรากำหนดนำเข้าร้อยละ 1 เป็นเงินจำนวน 134 ล้านบาท หากจัดเก็บภาษีอัตราร้อยละ 6 จะมีผลต่างมากกว่าการเก็บที่อัตราร้อยละ 1 เพิ่มขึ้น 5 เท่าเป็น 804 ล้านบาท ซึ่งทั้งนี้หากอัตรากำหนดปี 2547 ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2547 ปรับมาอยู่ที่ร้อยละ 5 มูลค่าภาษีคาดว่าจะใกล้เคียงกับปี 2546 ถ้าปริมาณการนำเข้าโลหะไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบมูลค่าการจัดเก็บภาษีนำเข้าทองแดงบริสุทธิ์ (พิกัด 7403.11)

มูลค่า : ล้านบาท

ปี พ.ศ.	ปริมาณนำเข้า (เมตริกตัน)	มูลค่านำเข้า	มูลค่าภาษี (อัตราร้อยละ 6)	มูลค่าภาษี (อัตราร้อยละ 1)	ผลต่าง
2543	150,227	11,373	682.38	113.73	568.65
2544	166,072	12,966	777.96	129.66	648.30
2545	185,173	13,397	803.82	133.97	669.85
2546	203,588	15,261	915.66	152.61	763.05

การนำเข้าโลหะทองแดงบริสุทธิ์

ปี 2546 ปริมาณการนำเข้าโลหะทองแดงบริสุทธิ์ (พิกัด 7403.11) จำนวน 203,588 เมตริกตัน คิดเป็นมูลค่า 15,261 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 10 และ 14 ตามลำดับ โดยแหล่งนำเข้าโลหะทองแดงของไทย 5 อันดับแรก ได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย อินโดนีเซีย อินเดีย แคมเบีย และญี่ปุ่น คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19, 19, 17, 14 และ 8 ของมูลค่าการนำเข้ารวมตามลำดับ

ทั้งนี้ จากการขยายเวลาลดอัตรากำหนดนำเข้าทองแดงบริสุทธิ์จากอัตราร้อยละ 5 ไว้ที่อัตราร้อยละ 1 ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2547 เป็นต้นไป นับว่าเป็นผลดีสำหรับผู้บริโภคในประเทศซึ่งยังพึ่งพาการนำเข้าโลหะทองแดงมาตลอด โดยในช่วง 5 เดือนแรกของปี 2547 มีการนำเข้าโลหะทองแดงบริสุทธิ์จำนวน 106,702 เมตริกตัน มูลค่า 11,834 ล้านบาท ส่วนมากจากประเทศ ออสเตรเลีย ชิลี อินเดีย และ แคมเบีย ตามลำดับ และราคาปัจจุบันอยู่ที่ระดับ 2,600-2,700 เหรียญสหรัฐต่อตัน ปี 2547 คาดว่าปริมาณความต้องการใช้และการนำเข้าประมาณ 256,000 เมตริกตัน มากกว่าปี 2546 เกินร้อยละ 25 เนื่องจากบริษัทไทยคอปเปอร์มีแผนจะเริ่มการผลิตเชิงพาณิชย์ประมาณกลางปี 2547 ผลิตจำนวน 6-7 พันตันต่อเดือน รวมถึงสิ้นปีคาดว่าจะผลิตได้จำนวน 70,000 ตัน

ตารางที่ 9 มูลค่าการนำเข้าทองแดงบริสุทธิ์ตามรหัสสินค้าพิกัดศุลกากร 7403.11

หน่วย : ล้านบาท

แหล่งนำเข้าทองแดงบริสุทธิ์	2545	2546	% เปลี่ยนแปลง
1. ออสเตรเลีย	2,610	2,964	13.56
2. อินโดนีเซีย	2,571	2,956	14.97
3. อินเดีย	1,921	2,659	38.42
4. แคมเบีย	2,871	2,140	-25.46
5. ญี่ปุ่น	728	1,287	76.79
6. เมียนมาร์	1,088	1,199	10.20
7. ฟิลิปปินส์	1,190	745	-37.39
8. ชิลี	99	668	574.75
9. อื่น ๆ	319	643	101.57
รวมมูลค่า	13,397	15,261	13.91

ที่มา : กรมศุลกากร

ผลกระทบการปรับภาษีต่ออุตสาหกรรมทองแดง

ปี 2547 โรงถลุงแร่ทองแดงเริ่มเปิดการผลิต ขณะที่อัตราภาษีนำเข้าทองแดงบริสุทธิ์ที่เคยได้ปรับลดมาอยู่ที่อัตราร้อยละ 1 จะครบกำหนดกลับมาเป็นอัตราร้อยละ 6 เท่าเดิม เพื่อสนับสนุนการซื้อโลหะในประเทศทดแทนการนำเข้า อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณากำลังการผลิตเต็มที่ 165,000 ตันต่อปี ในปีแรกยังคงไม่สามารถสนองความต้องการใช้ทองแดงบริสุทธิ์ในประเทศได้อย่างเพียงพอ ปริมาณอุปทานจะมีน้อยกว่าอุปสงค์ ดังนั้น ผู้ใช้บางส่วนในประเทศยังคงต้องอาศัยการนำเข้า และในส่วนนี้ย่อมได้รับผลกระทบจากภาระภาษีนำเข้าที่ต้องจ่ายเพิ่มขึ้นส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตของต้นท่อนค่าภาษีเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 5 ของต้นทุนการผลิตเดิม จนกว่าบริษัทไทยคอปเปอร์จะสามารถเพิ่มกำลังการผลิตได้ตามแผนขยายกำลังผลิตในปีต่อไป ผลกระทบดังกล่าวจากอัตราภาษีที่อัตราร้อยละ 6 จะหมดไป

อย่างไรก็ดี การปรับอัตราภาษีแต่ละครั้งภาครัฐคำนึงถึงการเกิดผลประโยชน์ต่อทุกฝ่ายมากกว่าเป็นผลทางลบ จึงมีข้อยกเว้นผ่อนปรนเป็นกรณีพิเศษสำหรับผู้ประกอบการที่ขอให้ภาครัฐ ทบทวนการปรับปรุงอัตราภาษีใหม่ได้ตามความจำเป็นทั้งทางด้านผู้ประกอบการหรือทางด้านผู้ใช้โลหะใน ประเทศที่สามารถชี้แจงเหตุผลประกอบการขอทบทวนการปรับอัตราใหม่หลังการประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาและมีผลบังคับใช้

แนวโน้ม

คาดว่าเมื่อโรงถลุงในประเทศเริ่มเปิดการผลิตได้ในปี 2547 การนำเข้าทองแดงบริสุทธิ์ จะปรับลดลงจากปี 2546 ซึ่งมีความต้องการใช้ทองแดงในประเทศรวมประมาณ 225,000 ตัน คิดเป็น มูลค่าประมาณ 19,300 ล้านบาท เป็นปริมาณใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา ปี 2546 มีการนำเข้าทองแดงรวม ทั้งสิ้น 330,314 ตัน คิดเป็นมูลค่านำเข้า 31,844 ล้านบาท มากกว่าปี 2545 ที่นำเข้าทั้งสิ้นจำนวน 293,148 ตัน หรือเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 13 ในช่วงปี 2542 - 2546 อัตราเติบโตของการใช้ทองแดง มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่องตามการขยายตัวของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ความต้องการใช้ทองแดงใน ประเทศแต่ละปีส่วนมากยังคงเป็นทองแดงไม่ขึ้นรูป เมื่อปัจจุบันยังไม่มีการผลิตทองแดงในประเทศ จำเป็นต้องอาศัยการนำเข้าตามรหัสสินค้า (ทองแดงไม่ขึ้นรูป) พิกัดศุลกากร 7403 ส่วนใหญ่เป็นการ นำเข้าจากประเทศออสเตรเลีย ชิลี อินโดนีเซีย อินเดีย แคมเบีย เมียนมาร์ ญี่ปุ่น และฟิลิปปินส์

อย่างไรก็ตาม แผนการผลิตของบริษัทไทยคอปเปอร์อินดัสตรี จำกัด (มหาชน) พร้อมจะ เริ่มผลิตประมาณปลายเดือนสิงหาคมปี 2547 นี้ โดยในปีแรกจะใช้กำลังการผลิตร้อยละ 60 ของกำลัง การผลิต 165,000 ตันต่อปี ปี 2548 เพิ่มกำลังผลิตเป็นร้อยละ 80 และเต็มกำลังผลิตในปี 2549

ข้อคิดเห็น

การเริ่มเปิดโรงถลุงแห่งแรกในประเทศปี 2547 เพื่อผลิตโลหะทองแดงบริสุทธิ์คิดเป็น มูลค่าการผลิตสูงกว่า 10,000 ล้านบาทต่อปี นับเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำของโลหะพื้นฐานที่สำคัญของ อุตสาหกรรมต่อเนื่องหลายสาขา และใช้เงินลงทุนสูงประมาณ 25,000 ล้านบาท โดยมีกรดซัลฟูริกเป็น ผลพลอยได้จากการผลิตทองแดงอีกประมาณ 470,000 ตันต่อปี ตามแผนการจำหน่ายในประเทศและ การส่งออกในส่วนที่เหลือ

โดยหลักการการกำหนดอัตราภาษีของกระทรวงการคลังเพื่อจัดเก็บภาษีจากสินค้านำเข้า เป็นรายได้ของรัฐจะไม่ให้เกิดผลกระทบทั้งด้านผู้บริโภคและด้านผู้ผลิตในประเทศ กล่าวคือไม่สร้างหรือ เพิ่มภาระให้กับผู้บริโภคในประเทศ ขณะเดียวกันต้องไม่ใช้กำแพงภาษีเป็นข้อกีดกันการนำเข้าเพื่อช่วย ปกป้องอุตสาหกรรมในประเทศของตน โดยเฉพาะตามข้อตกลงทางการค้าเสรีในกลุ่มเศรษฐกิจระหว่าง ประเทศที่ต้องการลดภาษีทุกประเภทลงให้เหลือร้อยละ 0

กรณีการผลิตทองแดงบริสุทธิ์ในประเทศเป็นอุตสาหกรรมโลหะที่ผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า สามารถประหยัดเงินตราต่างประเทศได้กว่าหมื่นล้านบาทต่อปี ดังนั้น ในช่วงระยะเริ่มต้นของการเปิดดำเนินการใหม่หากได้รับการสนับสนุนเพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้มแข็งจากภาครัฐ ธุรกิจย่อมสามารถดำเนินต่อไปได้ดี แต่การปรับอัตราภาษีนำเข้าทองแดงบริสุทธิ์จากอัตราซึ่งเคยลดให้ที่ร้อยละ 1 กลับไปเป็นอัตราเต็มที่ร้อยละ 6 ย่อมกระทบต่อผู้บริโภคในประเทศเนื่องจากผลผลิตไม่สามารถสนองตอบความต้องการได้เพียงพอ การเพิ่มภาระต้นทุนการผลิตจะมีผลในด้านลบต่อการเติบโตของอุตสาหกรรมต่อเนื่องต่างๆ ในลักษณะถดถอย อีกทั้ง หลังจากวิกฤตเศรษฐกิจผ่านพ้นสถานการณ์ของอุตสาหกรรมต่อเนื่องต่างๆ เริ่มจะฟื้นตัวตามภาวะเศรษฐกิจที่ดีขึ้น โดยมีการขยายตัวต่อเนื่อง จึงเห็นควรพิจารณาขยายเวลาการปรับอัตราภาษีจากร้อยละ 1 กลับไปอยู่ที่ร้อยละ 6 ไว้ระยะหนึ่งก่อน トラバจนผลผลิตทองแดงในประเทศสามารถสนองตอบความต้องการของผู้ใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆ ได้อย่างมั่นคง

3.2 กรณีศึกษาอุตสาหกรรมสังกะสี

สถานการณ์อุตสาหกรรมสังกะสีโลก

สถานการณ์โดยรวมอุตสาหกรรมสังกะสีของโลกปี 2546 ปริมาณความต้องการบริโภคสังกะสีมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นเกือบร้อยละ 2 ตามความต้องการของผู้บริโภครายใหญ่ เช่น ประเทศจีน สหรัฐอเมริกา และยุโรป โดยเฉพาะจีนซึ่งมีการผลิตเหล็กแผ่นชุบเคลือบสังกะสีเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ผลผลิตแร่สังกะสีของโลกจำนวน 9.28 ล้านตัน ผลผลิตขยายตัวเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 4 จากปี 2545 ซึ่งมีผลผลิตจำนวน 8.9 ล้านตัน ประเทศผู้ผลิตรายสำคัญ ได้แก่ ประเทศจีน ออสเตรเลีย เปรู แคนาดา สหรัฐอเมริกา และเม็กซิโก เช่นเดียวกับปริมาณการผลิตโลหะเพิ่มขึ้นมากกว่าปี 2545 เล็กน้อยจากผลผลิตโลหะ 9.71 ล้านตัน เป็น 9.85 ล้านตัน ผลผลิตในยุโรปลดลงเนื่องจากการปิดโรงงานในสหราชอาณาจักรและฝรั่งเศส อย่างไรก็ตาม สตีลโลหะสังกะสีที่ตลาดลอนดอนหรือLME (London Metal Exchange) สิ้นปี 2546 มีจำนวน 740,400 เมตริกตัน มากกว่าปี 2545 ซึ่งมีจำนวน 651,150 เมตริกตัน ในปี 2547 คาดว่าปริมาณการผลิตสังกะสีโลกจะผลิตเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากปี 2546 เป็นผลผลิตจำนวน 10 ล้านตัน โดยสอดคล้องกับปริมาณความต้องการบริโภคซึ่งปรับขึ้นไปเป็นจำนวน 10 ล้านตัน เช่นเดียวกัน ตามการใช้ผลิตเหล็กแผ่นเคลือบสังกะสีโลกโดยสัดส่วนการใช้คิดเป็นร้อยละ 48 ของการใช้รวม

อุตสาหกรรมสังกะสีในประเทศ

บริษัทผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน) โรงถลุงแร่สังกะสีรายเดียวในประเทศและเป็นโรงถลุงแห่งเดียวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปัจจุบันผลิตโลหะสังกะสีด้วยกำลังการผลิต 105,000 ตันต่อปี โดยใช้วัตถุดิบแร่สังกะสีซิลิเกตในประเทศซึ่งจากการประเมินปริมาณสำรองแร่พบว่ามีประมาณ 4.6 ล้านตัน สามารถรองรับการทำเหมืองได้อีก 10 ปี และวัตถุดิบแร่สังกะสีซัลไฟด์จากการนำเข้า โลหะแท่งที่ผลิตได้แบ่งเป็นสังกะสีบริสุทธิ์และสังกะสีผสม ปี 2546 ผลิตโลหะได้จำนวน 116,364 ตัน ซึ่งร้อยละ 80 ของการผลิตจำหน่ายในประเทศและที่เหลือร้อยละ 20 จะส่งออก ตลาดส่งออกที่สำคัญคือ ประเทศจีน และเวียดนาม ทั้งนี้ ไตรมาสแรกปี 2547 บริษัทฯมียอดขาย 26,436 ตัน มูลค่าขายเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนเป็นผลจากราคาตลาดโลกปรับสูงขึ้นเฉลี่ยที่ 1,070 เหรียญสหรัฐต่อตัน

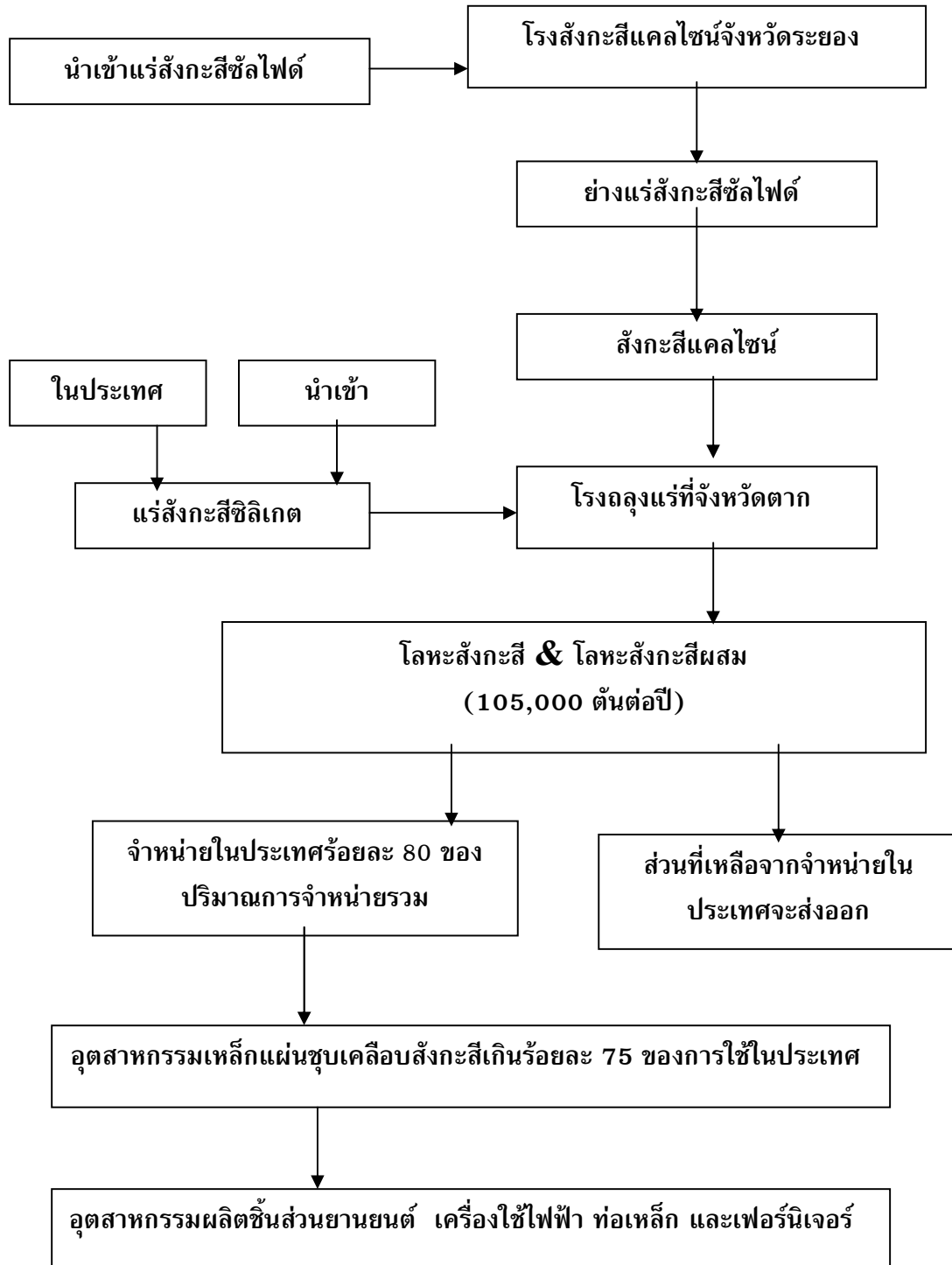
ตารางที่ 10 สถิติปริมาณการผลิตและการบริโภคโลหะสังกะสี

ปริมาณ : เมตริกตัน

	2541	2542	2543	2544	2545	2546P
การผลิต	90,980	97,300	101,100	104,300	104,800	116,364
การบริโภค	72,425	83,148	96,467	103,366	117,861	124,668

P : ตัวเลขเบื้องต้น

รูปที่ 1 แผนภูมิการผลิตและจำหน่ายโลหะสังกะสี

ตารางที่ 11 สถิติปริมาณและมูลค่าการนำเข้าโลหะสังกะสี

ปริมาณ : เมตริกตัน

มูลค่า : ล้านบาท

	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546P
ปริมาณ	28,130	22,000	18,690	23,830	24,050	35,980	34,029
มูลค่า	1,253	1,214	864	1,206	1,131	1,285	1,220

P : ตัวเลขเบื้องต้น

ตารางที่ 12 ราคาโลหะสังกะสี

ตลาดลอนดอน : เหรียญสหรัฐต่อตัน

ราคาในประเทศ : บาทต่อกิโลกรัม

ปี พ.ศ.	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546
ตลาดลอนดอน	1,311	1,025	1,070	1,125	885	779	831
ในประเทศ	50	59	47	57	52	43	49

ที่มา : ผู้ค้าโลหะในประเทศ

ตารางที่ 13 ปริมาณจำหน่ายและมูลค่าการขายโลหะสังกะสี

	2542	2543	2544	2545
ปริมาณขาย (ตัน)	95,700	100,485	105,734	105,945
มูลค่าการขายรวม (ล้านบาท)	4,326	5,172	4,992	4,174
ต้นทุนขายรวม (ล้านบาท)	3,506	4,214	4,388	3,924
ราคาขายต่อหน่วย (บาทต่อตัน)	45,204	51,470	47,213	39,398
ต้นทุนต่อหน่วย (บาทต่อตัน)	36,635	41,937	41,500	37,038

ที่มา : รายงานประจำปี บริษัท ผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน)

ภาวะราคาสังกะสี

ปี 2546 ราคาโลหะสังกะสีที่ตลาดลอนดอนเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 7 จากปี 2545 ซึ่งเป็นปีที่ราคาโลหะสังกะสีต่ำสุดในรอบ 15 ปี หรืออยู่ที่ระดับเกินกว่า 800 เหรียญสหรัฐต่อตัน ตามภาวะเศรษฐกิจโลกที่ดีขึ้นส่งผลในเชิงบวกต่อความต้องการบริโภคสูงขึ้น ในช่วงไตรมาสแรกของปี 2547 ราคาโลหะสังกะสีปรับตัวสูงขึ้นมากที่สุดที่ระดับ 1,017-1,088 เหรียญต่อตัน ปัจจุบันราคา ณ วันที่ 15 มีนาคม ขยับขึ้นถึง 1,108 เหรียญต่อตัน ระดับราคาปรับสูงขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนถึงร้อยละ

30-40 สำหรับราคาในประเทศเดือนกุมภาพันธ์ 2547 สูงเป็น 52 บาทต่อกิโลกรัม เพิ่มจากเดือนมกราคมซึ่งราคาอยู่ที่ 48 บาทต่อกิโลกรัม หรือเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 8

การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน (BEP : Break Even Point)

ภาวะจุดคุ้มทุนของการผลิต หมายถึง ระดับของปริมาณการผลิตที่ผู้ผลิตไม่ได้รับกำไรหรือขาดทุน หรือ ระดับที่รายรับรวม (Total Revenue : TR) เท่ากับ ต้นทุนรวม (Total Cost : TC) ซึ่งที่จุดคุ้มทุนค่า $TR = TC$ ดังนั้น ภาวะการเกิดกำไรค่า $TR > TC$ และภาวะขาดทุนค่า $TC > TR$

$$TR = P \times Q \text{ (ปริมาณขาย} \times \text{ราคาขายต่อหน่วย)}$$

$$TC = TFC + TVC \text{ (ต้นทุนคงที่รวม} + \text{ต้นทุนผันแปรรวม)}$$

สูตรคำนวณ

$$BEP. = \frac{TFC}{P - AVC}$$

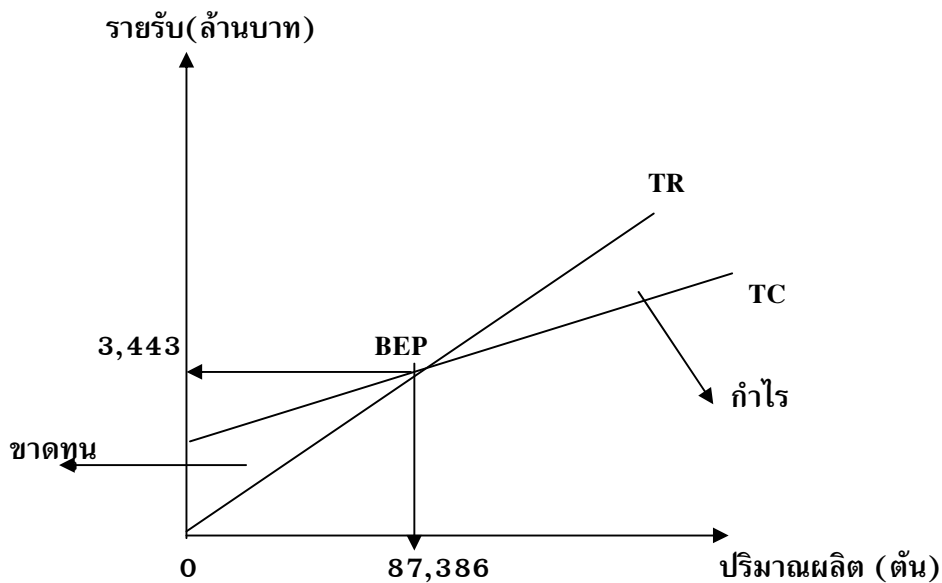
TFC : Total Fix Cost (ต้นทุนคงที่รวม)

AVC : Average Variable Cost (ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยต่อหน่วย)

P : Price (ราคาขายต่อหน่วย)

แทนค่าสูตร

$$\begin{aligned} \text{จุดคุ้มทุน} &= \frac{1,177,000,000}{39,398 - 25,929} \\ &= 87,386 \text{ เมตริกตัน} \end{aligned}$$

โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้าสังกะสี

โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้าสังกะสีตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องการลดอัตราอากรและการยกเว้นอากรศุลกากร ตามมาตรา 12 แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 (ฉบับที่ 10) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 3 ตุลาคม 2546 มีรายละเอียด ดังนี้

- แร่สังกะสี (พิกัด 2608) อัตราร้อยละ 1
- โลหะสังกะสี (พิกัด 7901) อัตราเพดานร้อยละ 20 ปรับลดลงจากอัตราร้อยละ 10 ลดเหลือร้อยละ 5 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2547 โดยตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 ใช้อัตราร้อยละ 1
- เศษและของที่ใช้ไม่ได้ที่เป็นสังกะสี (พิกัด 7902) อัตราเพดานร้อยละ 20 อัตราร้อยละ 3 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2547 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 ใช้อัตราร้อยละ 1
- ฝุ่นสังกะสี (พิกัด 7903) เพดานอัตราร้อยละ 25 ลดลงโดยจัดเก็บอัตราร้อยละ 3 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2547 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 ใช้อัตราร้อยละ 1
- ฟอยล์ที่มีวัตถุรองรับ (พิกัด 7905) เพดานอัตราร้อยละ 25 ให้จัดเก็บที่อัตราร้อยละ 5 โดยไม่กำหนดระยะเวลาสิ้นสุด
- หลอดหรือท่อ และอุปกรณ์ติดตั้งของหลอดหรือท่อ (พิกัด 7906) อัตราเพดานร้อยละ 20 ให้จัดเก็บที่อัตราร้อยละ 5 โดยไม่กำหนดระยะเวลาสิ้นสุด

หมายเหตุ สินค้าตามพิกัด 7901, 7902 และ 7903 การนำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 ให้จัดเก็บโดยลดเหลือที่อัตราร้อยละ 1

โดยอัตราภาษีโลหะสังกะสีไม่ขึ้นรูป (Unwrought) ตามความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน ประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2547 กำหนดอัตราร้อยละ 5 และผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่เหลือทั้งหมด (พิกัด 79.02-79.06) ยกเว้นอากร

ล่าสุด ปี 2547 โลหะสังกะสียังไม่ขึ้นรูป ตามพิกัดอัตราศุลกากร 7901.11 7901.12 และ 7901.20 ตามประกาศกระทรวงการคลัง (ฉบับที่ 15) ลงวันที่ 19 เมษายน 2547 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศทั่วไปบังคับใช้ วันที่ 20 เมษายน 2547 ให้ยกเลิกประกาศเดิมฉบับที่ 10 ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2546 บังคับใช้เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2546 นั้น โดยการเปลี่ยนแปลงมีการปรับอัตราภาษีนำเข้าใหม่ให้ใช้อัตรา ดังนี้

1. อัตราเดิมร้อยละ 10 เป็นอัตราร้อยละ 7.75 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2547
2. เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 ถึง 31 ธันวาคม 2548 ใช้อัตราใหม่เป็นร้อยละ 5.5
3. เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2549 ถึง 31 ธันวาคม 2549 ใช้อัตราใหม่เป็นร้อยละ 3.25
4. การนำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 ลดลงอีกโดยใช้อัตราใหม่เป็นร้อยละ 1

ผลกระทบจากการปรับโครงสร้างภาษีโลหะสังกะสี

- ความต้องการนำเข้าโลหะสังกะสีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น
- รัฐจะสูญเสียเงินตราต่างประเทศมากขึ้น
- อัตราการเติบโตของอุตสาหกรรมสังกะสีหดตัวลง
- โอกาสการเพิ่มขึ้นขีดความสามารถการแข่งขันในตลาดโลกลดน้อยลง
- โรงถลุงสังกะสีซึ่งเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐานที่มีความสำคัญในประเทศจะมีความมั่นคงลดลง

ผลกระทบต่อโรงสังกะสีแคลไซน์ที่จังหวัดระยอง

- ลดปริมาณการนำเข้าแร่ซัลไฟด์
- ปริมาณผลิตแร่แคลไซน์ลดลง
- ต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้น
- มีแนวโน้มปรับลดคนงาน

ผลกระทบต่อโรงถลุงแร่ที่จังหวัดตาก

- ปริมาณการผลิตโลหะลดลง
- รายได้ลดลง (ต้นทุนเพิ่ม)
- สูญเสียส่วนแบ่งตลาดให้กับประเทศคู่แข่ง
- ลงทุนสร้างโรงลอยแร่ (ปรับแต่งแร่ในประเทศให้ มีเปอร์เซ็นต์แร่สูงขึ้น)
- ลดปริมาณการนำเข้าแร่ซิลิเกต และเพิ่มการใช้แร่ในประเทศ
- ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยเพิ่ม เนื่องจากการลดปริมาณการผลิตลง
- อนาคตกิจการอาจไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้

แนวโน้มอุตสาหกรรมสังกะสีในประเทศ

เนื่องจากการบริโภคโลหะสังกะสีในประเทศช่วง 5 ปี (2541-2545) ปริมาณเพิ่มขึ้นจากระดับ 72,000 ตัน เป็น 118,000 ตัน ส่งผลดีต่อปริมาณการผลิตสังกะสีในประเทศให้เพิ่มมากขึ้นตามลำดับเช่นกัน ส่วนมากเป็นการใช้ในการผลิตเหล็กแผ่นชุบเคลือบสังกะสีเกินร้อยละ 75 ของปริมาณการจำหน่ายรวม ที่เหลือเป็นการส่งออก โดยนำไปใช้ในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า ท่อเหล็ก การก่อสร้างและเฟอร์นิเจอร์ จากกำลังการผลิตของโรงถลุงแร่ในประเทศ 105,000 ตันต่อปีสามารถสนองความต้องการได้เกือบทั้งหมด ในปี 2546 มีการนำเข้าแร่ดิบประมาณ 152,000 ตัน มูลค่าประมาณ 1,640 ล้านบาท ส่วนใหญ่มาจากประเทศเปรู ออสเตรเลีย และเวียดนาม ตามลำดับ แนวโน้มการบริโภคยังสดใสขยายตัวตามอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

การประเมินโครงสร้างต้นทุนการผลิตโลหะสังกะสี

ต้นทุนผันแปร

วัตถุดิบ	- ในประเทศ	40%
	- นำเข้า	
ค่าแรงงาน		5%
ค่าไฟฟ้า		30%
อื่น ๆ (Process Supply) สารเคมี		3%
รวมต้นทุนผันแปร		78%

ต้นทุนคงที่

ค่าเสื่อมราคา-เครื่องจักรและอาคารโรงงาน		8%
ต้นทุนทางการเงิน		2%
ค่าใช้จ่ายขายและบริหาร		10%
อื่น ๆ		2%
รวมต้นทุนคงที่		22%

รวมต้นทุนการผลิต (บาทต่อเมตริกตัน) **37,038 บาท**

หมายเหตุ ประเมินจากงบการเงินรายงานประจำปี บริษัทผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน) ปี 2545

ข้อคิดเห็น

ระยะ 5 ปี ที่ผ่านมามีการผลิตและการบริโภคโลหะสังกะสีในประเทศมีอัตราขยายตัวดีขึ้นจากระดับ 7 หมื่นตันต่อปี ในปี 2541 เป็นประมาณ 1.2 แสนตันในปี 2545 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13 จากปี 2544 ผู้ประกอบการโรงถลุงจึงต้องหาแนวทางปรับยุทธวิธีทางการตลาดในเชิงรุกเพื่อรองรับสถานการณ์ ขณะที่แร่ในประเทศมีความสมบูรณ์ลดน้อยลง ทำให้การใช้แร่ในประเทศมีสัดส่วนลดลงเหลือเพียงกว่าร้อยละ 20 ของการใช้ทั้งสิ้น จึงอาศัยแร่นำเข้าเป็นสัดส่วนที่มากกว่าซึ่งการนำเข้าแร่จากต่างประเทศแนวโน้มระดับราคาเฉลี่ยเริ่มปรับสูงขึ้น แม้ว่าค่าเงินบาทในปี 2546 มีค่าแข็งขึ้น คาดว่าผู้ผลิตมีแผนจะลดการผลิตลงและลดการนำเข้าแร่จากต่างประเทศ โดยเพิ่มการใช้แร่ในประเทศทดแทนเพื่อให้ต้นทุนการผลิตลดลง ทั้งนี้รวมถึงการตั้งโรงลอยแร่ให้ได้เร็วที่มีเปอร์เซ็นต์สูงขึ้นไป ผลจากการปรับอัตราภาษีโลหะลดลงจากร้อยละ 10 เหลือร้อยละ 5 ในปัจจุบัน อาจส่งผลให้มีการนำเข้าโลหะมากขึ้นได้ เนื่องจากผู้ผลิตไม่สามารถผลิตสนองความต้องการบริโภคในประเทศได้ทั้งหมด รวมทั้งการใช้โลหะในประเทศบางส่วนมีเงื่อนไขที่บริษัทในเครือต้องนำเข้าโลหะจากบริษัทแม่ในต่างประเทศมาใช้ อาทิ จากประเทศออสเตรเลีย มีมูลค่าการนำเข้าถึง 246 ล้านบาท ดังนั้นไม่ว่าจะมีอัตราภาษีสูงต่ำเท่าใดการนำเข้าในส่วนนี้ยังคงมีมากเช่นเดิม

3.3 กรณีศึกษาอุตสาหกรรมดีบุก

อุตสาหกรรมดีบุกของโลก

ปี 2546 การบริโภคโลหะดีบุกเพิ่มมากขึ้นคาดว่าจะต่อเนื่องไปถึงปี 2547 ตามการใช้ผลิตโลหะบัดกรี (Solder) สำหรับใช้ในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และยานยนต์ ของประเทศจีนและสหรัฐอเมริกาผู้บริโภครายใหญ่ของโลก ซึ่งการบริโภคของสหรัฐอเมริกาเฉลี่ยช่วง 5 ปี (2542-2546) บริโภคประมาณ 52,500 ตันต่อปี โดยมาจากการนำเข้าถึง 37,000 ตันในปี 2546 ทั้งนี้ อาจทำให้ดีบุกตลาดโลกเกิดการขาดแคลนได้เพราะปริมาณความต้องการจะมากกว่าปริมาณการผลิตของโลก คือในปี 2546 มีผลผลิตจำนวน 273,400 ตัน และมีความต้องการใช้จำนวน 306,700 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2545 ร้อยละ 1.9 และ 9.5 ตามลำดับ ทั้งนี้ในปี 2545 อุปสงค์หรือความต้องการบริโภคโลหะดีบุกลดลงทำให้ราคาปรับลดลงเนื่องจากอุปทานในตลาดมีมากกว่า ประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก ได้แก่ ประเทศจีน เปรู อินโดนีเซีย บราซิล และโบลิเวีย เป็นต้น โดยเฉพาะจีนซึ่งเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ที่สุดมีการส่งออกจำนวนมากถึงร้อยละ 60 ของผลผลิตระดับ 1 แสนตัน

โรงถลุงแร่ดีบุกของไทย

บริษัท ไทยแลนด์สเมลติ้งแอนดีรีไฟนิง จำกัด เป็นโรงถลุงแร่ดีบุกรายเดียวในประเทศมีกำลังการผลิต 29,000 ตันต่อปี สถานการณ์โรงถลุงดีขึ้นตามลำดับจากการใช้โลหะดีบุกในประเทศเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับ 5,000-6,000 ตันต่อปี

ในปี 2545 ผลิตโลหะดีบุกจำนวน 18,600 ตัน มูลค่าประมาณ 3,000 ล้านบาท โดยใช้แร่จากการนำเข้ากว่าร้อยละ 90 ของการใช้รวมทั้งสิ้นจำนวน 29,600 ตันโลหะ ที่เหลือเป็นแร่ในประเทศเพียงร้อยละ 6 แร่นำเข้าคิดเป็นมูลค่ารวมประมาณ 2,300 ล้านบาท มาจากประเทศออสเตรเลีย ประเทศเปรู และประเทศอินโดนีเซีย คิดเป็นร้อยละ 44, 26 และ 19 ตามลำดับ โดยโลหะดีบุกที่ผลิตได้จำหน่ายในประเทศจำนวน 4,800 ตัน คิดเป็นร้อยละ 28 ของผลผลิตรวม ดังนั้น ผลผลิตโลหะที่ได้ส่วนใหญ่เป็นการผลิตเพื่อส่งออกคิดเป็นมูลค่ารวม 2,240 ล้านบาท ส่งจำหน่ายยังประเทศเบลเยียม ประเทศญี่ปุ่น และประเทศเนเธอร์แลนด์ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23, 23 และ 20 ตามลำดับ

สำหรับปี 2546 ปริมาณการผลิตของโรงถลุงประมาณ 15,800 ตัน บริษัทฯมีแผนขยายตลาดส่งออกมากขึ้นเนื่องจากความต้องการในประเทศอยู่ที่ระดับ 5,000 ตัน ใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา ปีนี้มีการนำเข้าแร่จำนวนประมาณ 18,410 ตัน เป็นมูลค่า 2,180 ล้านบาท จากประเทศไนจีเรีย ออสเตรเลีย คองโก และ โบลิเวีย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 51, 23, 5 และ 5 ตามลำดับ ซึ่งข้อดีของการใช้แร่ดีบุกในประเทศ นอกจากช่วยลดดุลการค้าของประเทศแล้ว ศักยภาพแร่ดีบุกในประเทศยังมีเปอร์เซ็นต์ดีบุกเกินร้อยละ 70 สูงกว่าแร่นำเข้าซึ่งมีดีบุกโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 50 การกำจัดสารเจือปนต่างๆทำได้ง่ายกว่า

และการนำตะกรันไปใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตผงโลหะแทนทาลัมจะช่วยลดปัญหาเรื่องการขาดแคลนวัตถุดิบได้อีกทางหนึ่ง และยังมีรายได้จากส่งออกโลหะดีบุกปีละรวม 2,000 ล้านบาท

สถานการณ์เหมืองแร่

เนื่องจากสภาพของประเทศไทยที่เปลี่ยนจากประเทศผู้ผลิตแร่ดีบุกเป็นประเทศผู้ใช้ เพราะเหมืองแร่ดีบุกที่เปิดดำเนินการผลิตแร่อลดลง ปริมาณการผลิตต่ำสุดมีผลผลิตเพียง 800 ตัน ในปี 2540 ตัน จากเมื่อครั้งเคยรุ่งเรืองสูงสุดมีผลผลิตมากถึงประมาณ 46,000 ตัน เมื่อปี 2522 ในปี 2545 มีเหมืองแร่ดีบุกเปิดดำเนินการประมาณ 20 ราย ผลผลิตแร่มีจำนวนประมาณ 1,400 ตัน ประเทศไทยต้องนำเข้าแร่จากต่างประเทศกว่าร้อยละ 90 ของการใช้ มูลค่าการนำเข้าแร่จากต่างประเทศเคยสูงถึง 4,000 ล้านบาท หรือรวม 3 หมื่นตัน สถานการณ์ดีบุกของโลกที่ผ่านมาหลังการเลิกควบคุมโควตาการส่งออกของสมาคมประเทศผู้ผลิตดีบุก (Association of Tin Producing Countries : ATPC) เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2539 มีผลทำให้สต็อกของดีบุกในตลาดโลกมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นราคาเริ่มปรับตัวลดลง ประเทศไทยได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกของ ATPC วันที่ 30 กันยายน 2539 เพราะสถานะของไทยเปลี่ยนจากประเทศผู้ผลิตเป็นประเทศผู้ใช้งานทำให้เหมืองมีแนวโน้มเริ่มลดลง ขณะที่นำเข้ามากขึ้น จนถึงช่วงเกิดวิกฤตในปี 2541 แร่ดีบุกในประเทศไทยยังคงมีปริมาณน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ในประเทศ และมีปัญหาเรื่องพื้นที่ที่จะกระทบสิ่งแวดล้อม แม้ว่าราคาตลาดโลกจะเริ่มปรับตัวดีขึ้น ในปี 2546 มีการนำเข้าแร่มูลค่าประมาณ 2,180 ล้านบาท จำนวน 18,409 ตัน แต่ไม่มีปัจจัยใดช่วยจูงใจให้เกิดการทำเหมืองเพิ่มขึ้นได้อีกเช่นอดีตที่ผ่านมา

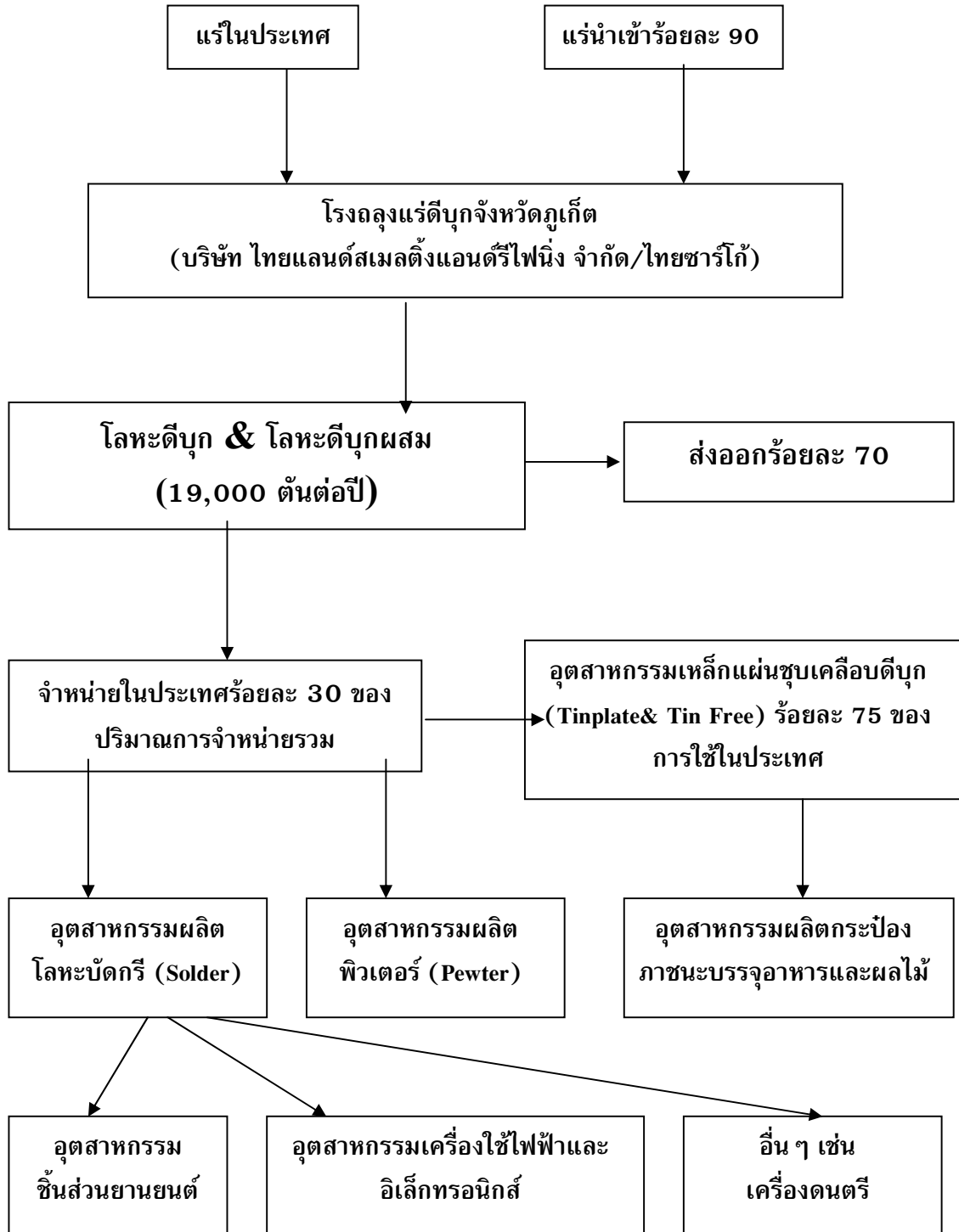
ตารางที่ 14 สถิติการใช้แร่ในการถลุงโลหะดีบุก

ปริมาณ : ตันโลหะ

	2541	2542	2543	2544	2545
ในประเทศ	1,655	2,722	2,145	2,150	1,644
นำเข้า	14,364	15,833	15,143	23,299	27,959
รวม	16,019	18,555	17,288	25,449	29,603

ที่มา : ผู้ประกอบการ

รูปที่ 2. แผนภูมิการผลิตและการใช้โลหะดีบุกในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้าแร่และโลหะดีบุก

กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง โดยมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 2 กันยายน 2546 ตามราชกิจจานุเบกษาเริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 3 ตุลาคม 2546

- แร่ดีบุก (พิกัด 2609) อัตราเพดานร้อยละ 10 จัดเก็บลดเหลืออัตราร้อยละ 1
- โลหะดีบุก (พิกัด 8001) อัตราเพดานร้อยละ 12 จัดเก็บลดเหลืออัตราร้อยละ 1 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2547
- เศษและของที่ใช้ไม่ได้ที่เป็นดีบุก (พิกัด 8002) อัตราเพดานร้อยละ 12 จัดเก็บลดเหลืออัตราร้อยละ 3 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2547 โดยนำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 ให้ลดเหลืออัตราร้อยละ 1
- ท่อน เส้น โพรไฟล์ และลวด ทำด้วยดีบุก (พิกัด 8003) อัตราเพดานร้อยละ 17 จัดเก็บเหลือร้อยละ 5
- แผ่น แผ่นบาง และแถบ ทำด้วยดีบุก มีความหนาเกิน 0.2 มิลลิเมตร (พิกัด 8004) อัตราเพดานร้อยละ 17 จัดเก็บลดเหลือร้อยละ 5
- ฟอยล์ที่มีวัตถุรองรับ (พิกัด 8005.001) และ ฟอยล์อื่น ๆ (พิกัด 8005.002) อัตราเพดานร้อยละ 25 และ 17 ลดเหลืออัตราร้อยละ 5
- ผงและเกล็ด (พิกัด 8005.009) อัตราเพดานร้อยละ 25 จัดเก็บลดเหลืออัตราร้อยละ 3 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2547 นำเข้าตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 เหลืออัตราร้อยละ 1
- หลอดหรือท่อ และอุปกรณ์ติดตั้งของหลอดหรือท่อ (พิกัด 8006) อัตราเพดานร้อยละ 17 จัดเก็บเหลือร้อยละ 5

หมายเหตุ สำหรับการปรับปรุงอัตราภาษีโลหะดีบุกเจือ (พิกัด 8001.10) และโลหะดีบุกไม่เจือ (พิกัด 8001.20) อัตราภาษีเดิมก่อนวันที่ 14 มิถุนายน 2545 อัตราเพดานอยู่ที่ร้อยละ 12 อัตราจัดเก็บลดเหลืออัตราร้อยละ 5 และ ครั้งหลังสุดตามประกาศกระทรวงการคลังในราชกิจจานุเบกษาเริ่มบังคับใช้วันที่ 14 มิถุนายน 2545 ปรับลดเหลืออัตราร้อยละ 1

ผลกระทบจากการปรับอัตราภาษีต่ออุตสาหกรรมดีบุก

ผลกระทบจากการปรับโครงสร้างอัตราภาษีต่ออุตสาหกรรมดีบุก นับตั้งแต่ผู้ประกอบการเหมืองแร่ โรงถลุงแร่ และผู้บริโภคร

การนำเข้าแร่ดีบุกจากต่างประเทศมีมูลค่าสูงทุกปี แร่จัดเป็นสินค้ากลุ่มวัตถุดิบต้องเสียภาษีนำเข้าอัตราร้อยละ 1 เป็นอัตราซึ่งไม่มีการเปลี่ยนแปลง ขณะที่การปรับปรุงอัตราภาษีนำเข้าโลหะดีบุกแห่งที่ไม่ขึ้นรูปปรับลดลงจากอัตราร้อยละ 5 เหลืออัตราร้อยละ 1 อันเป็นอัตราเดียวกับอัตรานำเข้าภาษีแร่ดีบุก ซึ่งการปรับลดอัตราภาษีดังกล่าวเริ่มมีผลบังคับใช้มาตั้งแต่วันที่ 14 มิถุนายน 2545 มี

ผลกระทบต่อโรงถลุงซึ่งอาศัยนำเข้าแร่จากต่างประเทศเพื่อมาถลุงในแต่ละปีจำนวนมากเมื่อภาชนะนำเข้าโลหะแท่งเก็บที่อัตราร้อยละ 1 เท่ากับอัตราวัตถุดิบ การปรับลดอัตราภาชนะนำเข้าโลหะดิบกลงมาเท่ากับอัตราภาชนะนำเข้าวัตถุดิบแร่นี้ ย่อมส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการสูญเสียโอกาสในการแข่งขันกับสินค้าจากต่างประเทศ โดยเฉพาะการแข่งขันกับคู่แข่งรายสำคัญทั้งประเทศจีนและประเทศอินโดนีเซียผู้ผลิตรายใหญ่ของโลกซึ่งมีศักยภาพในการแข่งขันสูงเพราะมีราคาส่งออกสินค้าต่ำกว่าประเทศคู่แข่งรายอื่น ๆ

ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมเหมืองแร่

- ปริมาณการผลิตแร่ลดลงตามปริมาณการผลิตโลหะในประเทศ
- ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยเพิ่ม เนื่องจากการลดปริมาณการผลิตลง
- รายได้ลดลงขนาดกิจการทำเหมืองอาจไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้
- สูญเสียโอกาสการกลับมาฟื้นฟูกิจการทำเหมืองให้กลับมารุ่งเรืองได้อีก ปริมาณสำรองแร่ของเหมืองมีประมาณบัตร์และเปิดดำเนินการทั่วประเทศมีประมาณ 337,000 เมตริกตัน ขณะที่การใช้กำลังการผลิตยังไม่เต็มกำลัง
- แรงงานในภาคอุตสาหกรรมเหมืองแร่ดิบุกในประเทศเกิดการว่างงานมากขึ้น

ตารางที่ 15 สถิติการผลิต การนำเข้า การส่งออก และการบริโภคโลหะดิบุก

ปริมาณ : เมตริกตัน

	2541	2542	2543	2544	2545	2546P
การผลิต	15,353	17,306	17,076	22,708	17,801	14,130
การนำเข้า	69	195	439	199	544	1,538
การส่งออก	11,172	12,367	13,036	18,945	12,672	9,837
การบริโภค	4,250	5,134	4,479	3,962	5,673	5,831

P : ตัวเลขเบื้องต้น

ผลกระทบจากการปรับโครงสร้างภาษีโลหะดิบุก

(อัตราเพดานร้อยละ 12 เดิมลดเหลือร้อยละ 5 และล่าสุดปรับลดเหลือร้อยละ 1 เท่ากับอัตราแร่)

- ความต้องการนำเข้าโลหะดิบุกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เพราะเสียค่าใช้จ่ายลดลง
- รัฐย่อมสูญเสียเงินตราต่างประเทศมากขึ้น
- อัตราการเติบโตของอุตสาหกรรมถลุงแร่ดิบุกขยายตัวลดลง

- โอกาสการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของผู้ประกอบการในตลาดโลกลดน้อยถอยลง
- โรงถลุงดีบุกซึ่งเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐานที่มีความสำคัญจะมีความมั่นคงลดลง

ผลกระทบต่อผู้ใช้โลหะดีบุกในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

- การผลิตในประเทศลดลง ส่งผลให้ผู้ใช้ในประเทศมีการนำเข้าโลหะดีบุกจากต่างประเทศทดแทน ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายในส่วนของการเก็บสำรองสินค้า
- ต้นทุนการผลิตสินค้าเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ราคาจำหน่ายสินค้าแก่ผู้บริโภคปรับสูงขึ้น
- เปิดโอกาสให้ตลาดคู่แข่งจากต่างประเทศเข้ามาแย่งส่วนแบ่งตลาดในประเทศมากขึ้น
- สูญเสียและลดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศคู่แข่งในตลาดโลก

ตารางที่ 16 สถิติการใช้โลหะดีบุกในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

หน่วย : เมตริกตัน

ประเภทอุตสาหกรรม	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546P
แผ่นเหล็กก๊วลาด (Tinplate)	1,379	1,429	1,919	1,293	1,501	1,762	2,000
โลหะบัดกรี (Solder)	2,519	2,371	2,634	2,688	2,328	2,331	2,300
พิวเตอร์ (Pewter)	256	243	270	405	351	356	300
อื่น ๆ	465	290	331	165	314	516	300
รวม	4,619	4,333	5,154	4,551	4,494	4,965	4,900

P : ตัวเลขเบื้องต้น

การใช้โลหะดีบุกในประเทศอยู่ในระดับ 5,000-6,000 ตัน แนวโน้มการใช้โลหะดีบุกในประเทศปรับเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ทั้งการใช้ โลหะบัดกรี (Solder) แผ่นเหล็กก๊วลาด (Tinplate & Tin Free) ผลิตภาชนะบรรจุอาหารและผลไม้กระป๋อง และผลิตภัณฑ์พิวเตอร์ (Pewter) โดยเฉพาะพิวเตอร์ซึ่งตลาดเป้าหมายคือนักท่องเที่ยวที่มีโอกาสจะขยายตลาดได้มากขึ้นตามแผนของภาครัฐส่งเสริมการท่องเที่ยวและสนับสนุนให้ผู้ผลิตสินค้าใช้ตราหยี่ห้อ (Brand) ของไทย

นอกจากไทยมีการส่งออกโลหะดีบุกในแต่ละปีมีมูลค่าสูงรวม 3,000 ล้านบาท อุตสาหกรรมต่อเนื่องผู้บริโภคซึ่งสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้โลหะดีบุกสามารถสร้างรายได้ให้ประเทศจากการส่งออกได้ปีละกว่าล้านล้านบาทดังตาราง

ตารางที่ 17 สถิติมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมต่อเนื่องของโลหะดีบุก

หน่วย : ล้านบาท

ประเภท อุตสาหกรรม	2541	2542	2543	2544	2545	2546
อาหาร กระป๋อง	93,890	100,283	103,715	109,889	108,034	114,362
คอมพิวเตอร์ และชิ้นส่วน	316,102	299,780	338,641	343,027	313,154	332,976
เครื่องตัดต่อ วงจรไฟฟ้า	234,829	257,182	385,304	350,947	381,489	438,989
เครื่องใช้ไฟฟ้า	161,821	153,768	211,307	219,346	243,232	267,336
รวม	806,642	811,013	1,038,967	1,023,209	1,045,909	1,153,663

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ภาวะราคาโลหะดีบุก

ภาวะราคาดีบุกตลาดโลกช่วง 5 ปี (2542-2546) เริ่มปรับราคาดีบุกขึ้นหลังจากซบเซามากกว่า 10 ปี แต่ราคากลับลดลงในปี 2545 จากภาวะความต้องการลดลงโดยปริมาณผลผลิตสูงขึ้น อย่างไรก็ตามในปี 2546 ราคาปรับสูงขึ้นกว่าปี 2545 โดยราคาตลาดโลกเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 10 ราคาซื้อขายโลหะในประเทศปี 2545 เฉลี่ย 200 บาทต่อกิโลกรัม ในปี 2546 เพิ่มขึ้นเป็น 225 บาทต่อกิโลกรัม น่าจะจูงใจให้ผู้ประกอบการเหมืองแร่รายเดิมในประเทศหันกลับมาดำเนินธุรกิจอีกครั้งหนึ่ง จะช่วยลดแทนการนำเข้าแร่จากต่างประเทศได้ส่วนหนึ่ง จากการใช้โลหะในประเทศยังมีมาก มีการนำเข้าแร่ปี 2546 คิดเป็นมูลค่า 2,180 ล้านบาท จากภาวะเงินบาทปลายปี 2546 ค่าเงินเริ่มแข็งค่าขึ้นมากช่วยทำให้การนำเข้าแร่จากต่างประเทศมีต้นทุนลดลง ปี 2547 ราคาตลาดโลกสูงขึ้นตามปริมาณการใช้ที่มากขึ้น เพราะการใช้ในอุตสาหกรรมเหล็กแผ่นเคลือบดีบุกสำหรับการผลิตกระป๋อง การใช้ในการผลิตหม้อน้ำรถยนต์ และอิเล็กทรอนิกส์ยังขยายตัว

ตารางที่ 18 ราคาโลหะดีบุก

LME : เหรียญสหรัฐต่อตัน
ในประเทศ : บาทต่อกิโลกรัม

ปี พ.ศ.	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546
ตลาด LME ^{1/}	5,631	5,540	5,402	5,436	4,484	4,058	4,902
ในประเทศ ^{2/}	197	255	227	244	234	199	225

ที่มา : 1/ ตลาดลอนดอน (LME : London Metal Exchange)

ที่มา : 2/ ผู้ค้าในประเทศ

ข้อคิดเห็น

เนื่องจากบริษัทฯ เป็นผู้ผลิตรายเดียวในประเทศ สามารถสนองความต้องการของผู้บริโภคดีบุกในประเทศได้อย่างพอเพียง ทั้งยังมีปริมาณโลหะดีบุกส่งไปจำหน่ายต่างประเทศอีกเป็นจำนวนมากคิดเป็นสัดส่วนของการส่งออกมากกว่าร้อยละ 70 ของปริมาณการจำหน่ายรวม โดยในช่วงปี 2542-2544 บริษัทฯสามารถขยายตลาดส่งออกได้มากขึ้น และสร้างรายได้ให้ประเทศปีละ 2,500 2,800 และ 3,650 ล้านบาท ตามลำดับ ขณะที่การส่งออกปี 2545 มูลค่าการส่งออกลดลงเกือบร้อยละ 40 จากปีก่อน และ มูลค่าส่งออกปี 2546 ลดลงอีกร้อยละ 11 จากปี 2545 เพื่อเป็นการสนับสนุนผู้ประกอบการให้เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันตามนโยบายภาครัฐ และเพื่อไม่ให้เกิดการเสียเปรียบประเทศคู่แข่ง ดังนั้น การจัดเก็บภาษีวัตถุดิบแร่ธาตุเท่ากับโลหะแท่งซึ่งผ่านขั้นตอนการผลิตมาแล้ว 1 ระดับ เห็นว่าไม่น่าจัดเก็บอัตราเดียวกัน และเพื่อให้เป็นไปตามหลักการจัดเก็บภาษีตามมูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการผลิต (Value Added Escalation) ลดหลั่นกันตามลักษณะแบบขั้นบันได รวมทั้ง เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการไม่ให้อุญเสียกำลังใจและโอกาสในการแข่งขันกับคู่แข่งจากต่างประเทศ เพื่อเป็นการส่งเสริมผู้ประกอบการผลิตโลหะซึ่งมีโรงถลุงเพียงรายเดียวในประเทศ

บทที่ 4

การเปิดเขตการค้าเสรีและมาตรการทางการค้า

4.1 การจัดทำเขตการค้าเสรี (FTA: Free Trade Area)

ไทยเริ่มมีการเจรจาเปิดเขตการค้าเสรีในรูปแบบทวิภาคีมากขึ้น นอกเหนือจากการเป็นสมาชิกกับกลุ่มประเทศต่างๆในระดับภูมิภาคและระดับโลก เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสในการขยายการค้า การลงทุนและการเปิดตลาดบริการของไทย รวมทั้งการลดอุปสรรคและข้อกีดกันการค้าให้มีอำนาจต่อรองเพิ่มขึ้น ตลอดจนช่วยแก้ปัญหาเรื่องกฎระเบียบพิธีการทางศุลกากร และมาตรการด้านต่างๆเพื่อมิให้มีการกำหนดมาตรฐานที่สูงเป็นการกีดกันการค้า เนื่องจากปัจจุบันไทยต้องอาศัยการส่งออกค่อนข้างมาก การเปิดเขตการค้าเสรีจะสามารถช่วยแก้ปัญหาต่างๆมาเจรจาได้เร็วกว่ารอผลจากข้อตกลงตามกรอบ WTO หรือ ASEAN และอีกเป้าหมายสำคัญเพื่อที่จะลดอัตราภาษีนำเข้าทุกรายการให้เป็นศูนย์โดยแบบทันทีหรือแบบค่อยเป็นไป ในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกับกลุ่มเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ไทยมีพันธกรณีซึ่งดำเนินการไปแล้วและอยู่ระหว่างดำเนินการ ดังเช่น องค์การการค้าโลก (WTO : World Trade Organization) เอเชียหรือความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก (APEC : Asia-Pacific Economic Cooperation) อาเซียนหรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN : The Association of Southeast Asian Nations) ปัญหาการทุ่มตลาดและการกีดกันทางการค้าจากประเทศต่างๆยังไม่ลดลง การจัดทำเขตการค้าเสรีแบบทวิภาคี มีความจำเป็นเพื่อการทำการค้าระหว่างประเทศให้เป็นเชิงรุก ตลอดจนสร้างพันธมิตรทางการค้าให้มากขึ้น ซึ่งการทำความตกลงใน FTA จะสอดคล้องและเกื้อกูลกันกับข้อตกลงใน WTO ข้อผูกพันภายใต้พันธกรณีกับกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจข้างต้น มีดังนี้

1. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก หรือ เอเปค (APEC: Asia-Pacific Economic Cooperation) ก่อตั้งเมื่อปี 2532 ปัจจุบันมีสมาชิกรวม 21 ประเทศ มีพันธกรณีตามปฏิญญาโบกอร์ ประเทศสมาชิกจะเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนโดยประเทศพัฒนาจะเปิดเสรีภายในปี 2553 และประเทศที่กำลังพัฒนาจะเปิดเสรีภายในปี 2563

2. อาเซียน (ASEAN) ดำเนินการในปี 2536 สมาชิกประกอบด้วย 10 ประเทศ เป็นสมาชิกเก่า 6 ประเทศ คือ ไทย บรูไน สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และสมาชิกใหม่ คือ เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา มีความร่วมมือที่สำคัญประกอบด้วย 9 ความตกลง อาทิ เขตการค้าเสรีอาเซียนหรืออาฟตา (AFTA : ASEAN Free Trade Area) พันธกรณีภายใต้กรอบอาฟตาคือภายในปี 2546 ให้ปรับลดภาษีลงเหลืออัตราร้อยละ 0-5 สำหรับสมาชิกเก่า สมาชิกใหม่ให้ปรับลดภายในปี 2550 ทั้งนี้ในปี 2553 ทุกรายการต้องลดภาษีทั้งหมดให้เป็นร้อยละ 0 สำหรับสมาชิกเก่า สมาชิกใหม่ปรับลดภายในปี 2558 ซึ่งยืดหยุ่นได้ถึงปี 2561 ภายใต้เขตการลงทุนอาเซียน (AIA : ASEAN Investment Area) จะเปิดเสรีการลงทุนด้านอุตสาหกรรมแก่นักลงทุนจากอาเซียนในปี 2546 และนัก

ลงทุนทั้งหมดในปี 2563 ให้การสนับสนุนในการได้รับยกเว้นภาษีสำหรับการลงทุนในภูมิภาค และภายใต้โครงการความร่วมมือด้านอุตสาหกรรม (AICO : ASEAN Industrial Cooperation Scheme) โดยการแบ่งผลผลิตสินค้าระหว่างกันอาเซียน ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ร่วมโครงการได้ลดภาษีเป็นร้อยละ 0 ในปี 2548 ยกเว้น พม่าและเวียดนามจะลดภายในปี 2549 โดยไม่รวมภาษีในกรอบอาฟตา อย่างไรก็ตาม ในปี 2553 สินค้าทุกรายการตามกรอบอาฟตาต้องลดภาษีเป็นร้อยละ 0 ทั้งหมด เป็นต้น

3. องค์การการค้าโลก (WTO : World Trade Organization) ปัจจุบันมีสมาชิกรวม 148 ประเทศ จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2538 โดยมีพัฒนาการมาจากข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรและการค้าหรือแกตต์ (General Agreement on Tariff and Trade : GATT) ซึ่งบังคับใช้มาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2491 เพื่อเป็นเวทีเจรจาต่อรองแบบพหุภาคีและไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่างๆ เกี่ยวกับนโยบายเศรษฐกิจระหว่างกันระดับโลก โดยมีหลักการให้ยึดการไม่เลือกปฏิบัติ (Most-favoured Nation Treatments : MFN) มีพันธกรณีภายใต้ความตกลงในเรื่อง ความตกลงว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า หรือ TBT (Agreement on Technical Barriers to Trade) มาตรการสุขอนามัยหรือ SPS และการลดอัตราภาษี

สำหรับไทยนอกจากเขตการค้าเสรีอาเซียน ความร่วมมือจัดตั้ง FTA ที่ดำเนินการไปแล้วคือการเจรจาในกรอบอาเซียน-จีน ตั้งแต่วันที่ 6 พฤศจิกายน 2544 มีเป้าหมายลดภาษีภายใน 10 ปี โดยลดภาษีกลุ่มแรกภายใต้ Early Harvest Program หรือ EHP พิกัด 01-08 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2547 โดยลดลงเหลือร้อยละ 0 ภายในปี 2549 เฉพาะกลุ่มอาเซียนเดิม 6 ประเทศ และอาเซียนใหม่ 4 ประเทศ ภายในปี 2553 ยกเว้นบางรายการยืดหยุ่นเป็นภายในปี 2555 ทั้งนี้ในรายละเอียดการลดภาษีของสินค้าที่เหลือมีความคืบหน้าล่าช้า เมื่อเดือนมีนาคม 2547 ช่วงการเจรจาอาเซียน-จีน รอบใหม่ไทยจึงเสนอท่าทีให้จีนเจรจาเป็นรายประเทศในกลุ่มอาเซียน ดังนั้น ไทยมีโอกาสนหาหรือระหว่างไทย-จีนไปในขณะเดียวกัน

ปัจจุบันประเทศไทยจัดทำเขตการค้าเสรี (Free Trade Area) ที่ลงนามไปแล้วและอยู่ระหว่างการเจรจารวม 8 ประเทศ และ 1 กลุ่มประเทศ ได้แก่ ประเทศจีน ญี่ปุ่น อินเดีย บาหลีเรน สหรัฐอเมริกา เปรู ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และ BIMST-EC ซึ่งกลุ่มประเทศ BIMST-EC ประกอบด้วย 7 ประเทศ ได้แก่ บังคลาเทศ อินเดีย พม่า ศรีลังกา ไทย เนปาล และภูฏาน สำหรับการเจรจาจัดทำ FTA กับแต่ละประเทศจะครอบคลุมการเปิดเสรีประเด็นหลัก 2 เรื่อง ได้แก่

1. ด้านการค้าสินค้า
2. ด้านบริการและการลงทุน

นอกจาก 2 ประเด็นข้างต้นนี้ การเปิดเสรีอาจรวมถึงความร่วมมือทางเศรษฐกิจสาขาอื่นๆ ที่สนใจร่วมกัน เช่น ทรัพย์สินทางปัญญา การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ สิ่งแวดล้อม แรงงาน และนโยบายการแข่งขัน เป็นต้น ดังนั้น การจัดทำ FTA คงไม่หมายถึงต้องเป็นฝ่ายชนะฝ่ายเดียวเสมอไป หรือไม่ใช้การ

เสียเปรียบหรือการได้เปรียบซึ่งกันและกัน แต่จะเป็นการรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศคู่เจรจา โดยการเจรจากับประเทศเหล่านี้ในเบื้องต้น มีดังนี้

ตารางที่ 19 การจัดตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างไทยกับประเทศคู่เจรจา

ประเทศ	เริ่มบังคับใช้	ความตกลงเบื้องต้น
จีน	1 ตุลาคม 2546	สินค้าผักและผลไม้ทุกรายการ (พิกัด 07-08) ลดลงเหลือร้อยละ 0 โดยมีกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิด ใช้วัตถุดิบในประเทศทั้งหมด (Wholly Obtained)
อินเดีย	1 มีนาคม 2547	ตามกรอบ Framework Agreement เร่งลดภาษีระหว่างกัน ครอบคลุมสินค้า 84 รายการ ทั้งเกษตรและอุตสาหกรรมให้เสร็จสิ้นเดือนมกราคม 2549 เป้าหมายลดภาษีเป็นร้อยละ 0 ภายในปี 2553
บahrain	29 ธันวาคม 2545	ตามกรอบ Closer Economic Partnership: CEP ครอบคลุมสินค้า 626 รายการ อัตราภาษีอยู่ที่ร้อยละ 0 และร้อยละ 3 โดยในวันที่ 1 มกราคม 2548 กลุ่มร้อยละ 3 ให้ลดลงเป็นร้อยละ 0 และอีกกว่า 5,000 รายการ จะหารือต่อไป
เปรู	เริ่มการเจรจาต้นปี 2547	ลงนามในกรอบความตกลงว่าด้วยความสัมพันธ์ เศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นคาดว่าจะเสร็จปี 2548 โดยเขตการค้าเสรีผลจะสมบูรณ์ในปี 2558
ออสเตรเลีย	1 มกราคม 2548	ฝ่ายไทยมีผลทันทีจำนวน 2,919 รายการ หรือประมาณร้อยละ 49 ของรายการสินค้าทั้งหมด โดยทุกรายการจะลดเป็นร้อยละ 0 ในปี 2568 ฝ่ายออสเตรเลียเสนอลดทันทีประมาณร้อยละ 83 ของรายการสินค้าทั้งหมด โดยทุกรายการจะลดลงเป็นร้อยละ 0 ในปี 2558
ญี่ปุ่น	เริ่มเจรจาเมื่อวันที่ 16-17 กุมภาพันธ์ 2547	เปิดเจรจาหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (Japan Thailand Economic Partnership : JTEP) แลกเปลี่ยนทำทีในเบื้องต้น ในประเด็นต่างๆ
นิวซีแลนด์	จัดประชุม 9 ตุลาคม 2546	อยู่ระหว่างดำเนินการร่วมกันศึกษา ก่อนการเจรจาจัดทำความตกลงความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดมีเป้าหมายให้แล้วเสร็จประมาณปลายปี 2547

ตารางที่ 19 (ต่อ) การจัดตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างไทยกับประเทศคู่เจรจา

ประเทศ	เริ่มบังคับใช้	ความตกลงเบื้องต้น
สหรัฐอเมริกา	เริ่มเจรจา 19 ตุลาคม 2546	การเจรจาเขตการค้าเสรีคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2548
BIMST-EC	ลงนามกรอบความร่วมมือวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2547	จะเริ่มเจรจาในวันที่ 30-31 กรกฎาคม 2547 ที่กรุงเทพฯ

ข้อดีการเปิดเขตการค้าเสรีและร่วมเป็นสมาชิกกับกลุ่มเศรษฐกิจทางการค้า

- ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุน
- เป็นเวทีเจรจาและเพิ่มอำนาจการต่อรองทางการค้า
- ลดอุปสรรคและข้อกีดกันทางการค้า
- ได้รับสิทธิประโยชน์ทางการค้าและมาตรการต่างๆ
- ได้รับการปรับลดอัตราภาษีและกฎระเบียบพิธีการศุลกากร
- ผู้บริโภคมีโอกาสเลือกบริโภคสินค้าที่หลากหลายทั้งด้านคุณภาพและราคา
- แก้ไขปัญหาการผูกขาดของพ่อค้าในประเทศ
- การแข่งขันที่เพิ่มขึ้นช่วยให้เกิดการพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพดีขึ้น
- พึงพาดไกลการระงับข้อพิพาททางการค้าในการแก้ปัญหาข้อพิพาททางการค้ากับประเทศต่างๆ
- การได้เปรียบดุลการค้า มูลค่าการส่งออกและการลงทุนสุทธิจากต่างชาติเพิ่มขึ้น
- ได้รับความช่วยเหลือด้านวิชาการ ปรับปรุงเทคนิคต่างๆ ตลอดจนประสิทธิภาพการผลิต

4.2 มาตรการทางการค้า

การค้าระหว่างประเทศในปัจจุบันมีการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้นจึงส่งผลให้เกิดการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี (NTBs : Non-Tariff Barriers) หลากหลายขึ้นนอกเหนือไปจากเดิมซึ่งเคยกีดกันการค้าด้วยภาษี โดยไม่สอดคล้องกับความตกลงและอาจไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน ดังนั้น การกีดกันทางการค้าจึงทำได้โดยมาตรการทางการค้าออกเป็น 2 รูปแบบ คือ มาตรการทางด้านภาษี กับ มาตรการที่มีใช้ภาษี (NTMs : Non-Tariff Measures)

มาตรการทางการค้าที่มีใช้ภาษี (NTMs : Non-Tariff Measures) คือ มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากรซึ่งเป็นข้อบังคับที่เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของภาครัฐใช้ได้กรณีส่งเสริมการค้าที่เป็นธรรม เนื่องจากโดยหลักการองค์การการค้าโลกให้ใช้มาตรการภาษีคุ้มครองผู้ผลิตภายในประเทศได้ ดังนั้นการใช้ NTMs องค์การการค้าโลกอนุญาตให้นำมาใช้ได้โดยไม่ขัด

กับข้อตกลง WTO ตามบทบัญญัติของความตกลงต่างๆ เป็นมาตรการที่โปร่งใส (Transparency) สามารถตรวจสอบได้ (Accountability) ไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่มีเหตุผล ไม่มีผลต่อการกีดกันอย่างแอบแฝง และต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ภายใต้ความตกลงที่กำกับดูแล

มาตรการการค้าที่มีใช้ภาษี (NTMs) จะสามารถนำมาใช้ได้ต้องเข้าหลักการตามลักษณะ

- ไม่มีผลต่อการกีดกันทางการค้า
- ไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่มีเหตุผล
- ใช้เป็นข้อยกเว้นกรณีฉุกเฉินและจำเป็น
- ใช้เพื่อคุ้มครองชีวิตและสุขภาพ

NTMs ประกอบด้วยมาตรการต่างๆ ดังนี้

- มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช
- มาตรการเกี่ยวกับอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า
- ระเบียบวิธีการออกใบอนุญาตนำเข้า
- มาตรการการประเมินราคาเพื่อการศุลกากร
- การตรวจสอบสินค้าก่อนส่งออก
- มาตรการปกป้อง (Safeguards)
- มาตรการเก็บภาษีต่อต้านการทุ่มตลาด
- มาตรการเก็บภาษีตอบโต้การอุดหนุน
- มาตรการว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า

การกีดกันทางการค้า (NTBs : Non-Tariff Barriers) หมายถึง มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากร ซึ่งเป็นกฎข้อบังคับที่รัฐบาลกำหนดขึ้นเพื่อเป็นอุปสรรคต่อการส่งออกของประเทศคู่ค้า หรือกำหนดขึ้นเพื่อกีดกันการนำเข้าที่ไม่สอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศ NTBs ประกอบด้วยมาตรการต่างๆ ดังนี้

- การบริหารโควตาภาษี
- สวัสดิภาพสัตว์
- มาตรฐานสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการค้า
- การปิดฉลากสินค้าตัดแต่งสารพันธุกรรม
- การปิดฉลากเนื้อสัตว์จากฟาร์ม
- มาตรฐานแรงงาน

การทุ่มตลาดและการอุดหนุน (AD/CVD: Anti-Dumping & Countervailing Duty)

สำนักปกป้องและรักษาผลประโยชน์ทางการค้า กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ มีหน้าที่กำกับดูแลด้านการค้าระหว่างประเทศ รวมทั้งปกป้องและรักษาผลประโยชน์ทางการค้า การดำเนินการดังกล่าวบางครั้งต้องใช้มาตรการตอบโต้เพื่อมิให้คู่ค้าใช้มาตรการทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะในเรื่องการทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น กระทรวงฯ จึงได้ดำเนินการให้มีการตราพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 เพื่อปกป้องอุตสาหกรรมภายในมิให้เกิดความเสียหาย โดยไม่ขัดต่อข้อตกลงขององค์การการค้าโลก

การทุ่มตลาด (Dumping) คือ การที่ประเทศคู่ค้าส่งสินค้าเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย ในราคาต่ำกว่าราคาที่จำหน่ายในประเทศตน หรือในราคาต่ำกว่าราคาที่ส่งออกไปจำหน่ายยังประเทศอื่น หรือในราคาที่ต่ำกว่าราคาที่คำนวณขึ้นจากต้นทุนการผลิตในประเทศผู้ผลิตนั้น

การอุดหนุน (Countervailing) คือ การที่รัฐบาลของประเทศคู่ค้าให้ประโยชน์แก่อุตสาหกรรมผู้ผลิตและผู้ส่งออกให้สามารถส่งสินค้าออกมาจำหน่ายในประเทศไทยในราคาที่ไม่เป็นธรรม

ความเสียหาย คือ ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับอุตสาหกรรมภายในประเทศไทยที่ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันกับสินค้าทุ่มตลาด หรือสินค้าที่ได้รับการอุดหนุน โดยพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

- สินค้าในประเทศถูกตัดหรือลดราคาหรือไม่สามารถขายปรับราคาให้สูงขึ้น
- ปริมาณการผลิตสินค้าภายในประเทศลดลง
- ปริมาณสินค้าคงเหลือเพิ่มขึ้น
- อัตรากำไรลดลง
- ส่วนแบ่งการตลาดลดลง
- การจ้างงานลดลง
- อัตราการนำเข้าสินค้าทุ่มตลาดหรือสินค้าที่ได้รับการอุดหนุนเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด แนวโน้มจะส่งสินค้ามาในประเทศไทยสูงขึ้น

มาตรการปกป้องการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น (Safeguard Measure) คือ มาตรการที่ประเทศผู้นำเข้ากำหนดขึ้นเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศของตน มิให้เกิดความเสียหายจากปริมาณการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นมากกว่าปกติ เพื่อเปิดโอกาสให้อุตสาหกรรมภายในดังกล่าวสามารถปรับตัวได้ทันกับสถานการณ์การแข่งขันในตลาดโลก ทั้งนี้กระทรวงพาณิชย์ได้ออกประกาศว่าด้วยการกำหนดมาตรการปกป้องการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2542 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 9 กรกฎาคม 2542 เป็นต้นไป

ความเสียหาย คือ ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับอุตสาหกรรมภายในประเทศไทยที่ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันกับสินค้าที่มีการนำเข้าในปริมาณที่ผิดปกติการพิจารณาว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นจากการนำเข้าหรือไม่ จะพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- อัตราและปริมาณการเพิ่มขึ้นของสินค้านำเข้า
- ส่วนแบ่งตลาดของสินค้านำเข้าที่เพิ่มขึ้น
- การเปลี่ยนแปลงของระดับการขาย
- ผลผลิตและสินค้าคงเหลือ
- ประสิทธิภาพในการผลิต
- กำลังการผลิตที่ใช้จริง
- กำไรขาดทุน
- การจ้างงาน

มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (AD: Anti-Dumping) คือ การเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษเพิ่มขึ้นจากการเก็บภาษีนำเข้าปกติอยู่แล้วโดยอัตรา AD ที่จัดเก็บคำนวณจากราคานำเข้า CIF ของสินค้านำเข้าเฉพาะจากประเทศที่ทุ่มตลาดสินค้าชนิดนั้นเข้ามาในไทยเท่านั้น ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน โดยกระทรวงพาณิชย์ มีการไต่สวนว่ามีความเสียหายจริงก่อนประกาศใช้มาตรการนี้ และจะเก็บเฉพาะจากประเทศที่ถูกประกาศตอบโต้การทุ่มตลาดเท่านั้น

สำหรับผลิตภัณฑ์เหล็กของไทยหลายรายการ ที่เกิดปัญหาการถูกทุ่มตลาดจากต่างประเทศ และคณะกรรมการพิจารณาดำเนินการประกาศใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดไปแล้วจากหลายประเทศ ผลิตภัณฑ์เหล็กดังกล่าว ได้แก่ เหล็กแผ่นรีดร้อน เหล็กแผ่นรีดเย็น เหล็กกล้าไร้สนิมรีดเย็น (สแตนเลส) เหล็กโครงสร้างรูปพรรณตัวเอช (H-Beam) และเหล็กหลอดคาร์บอนต่ำ กำหนดระยะเวลาใช้มาตรการเป็นเวลา 5 ปี รายละเอียด ดังนี้

1. เหล็กแผ่นรีดร้อนชนิดเป็นมันและไม่เป็นมันที่นำเข้าจาก 14 ประเทศ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2546 เป็นเวลา 5 ปี ถึงวันที่ 27 พฤษภาคม 2551 เป็นสินค้าตามพิกัดศุลกากร 7208 7211.13 ถึง 7211.14 และ 7211.19 ซึ่งมีอัตราที่แตกต่างกันตามแหล่งกำเนิดจากแต่ละประเทศดังตารางแสดงอัตรา AD ทั้ง 14 ประเทศ

ในการประกาศตอบโต้การทุ่มตลาดสินค้าชนิดใด หลักการหนึ่งที่คณะกรรมการพิจารณานำมาใช้ร่วมพิจารณาให้เป็นข้อยกเว้นเพื่อไม่ให้กระทบต่อผู้บริโภคในประเทศ คือ สินค้าชนิดนั้นมีคุณภาพพิเศษไม่สามารถผลิตได้ในประเทศหรือผลิตได้แต่ไม่สามารถสนองความต้องการใช้ได้เพียงพอรวมประมาณ 1 ล้านกว่าตัน เช่น ประเภท TMBP ที่นำมาผลิตกระป๋อง นำเข้าประมาณ 300,000 ตัน ดังนั้น เหล็กแผ่นของไทยมีการนำเข้าจากประเทศญี่ปุ่นมากที่สุด และเพราะส่วนหนึ่งบริษัทผลิตเหล็กในไทยเป็นบริษัทในเครือมีบริษัทแม่ตั้งอยู่ที่ประเทศญี่ปุ่น หรือที่ประเทศออสเตรเลีย จึงทำให้ต้องการสั่งเหล็กจากบริษัทแม่มาใช้

ดังนั้น ในคราวประกาศตอบโต้สินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนจึงมีการยกเว้นให้กับสินค้าในกลุ่มที่นำมาใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง 4 กลุ่ม เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2546 ได้แก่ กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วน เครื่องใช้ไฟฟ้า งานเคลือบสังกะสีสำหรับเครื่องใช้ไฟฟ้า งานเคลือบสังกะสีที่เข้มงวดในเรื่องความเรียบและคุณภาพขอบเหล็ก พร้อมเงื่อนไขให้ซื้อเหล็กในประเทศเป็นเวลา 5 ปี ตามอัตราร้อยละ 55, 63, 73, 91 และ 99 ของปริมาณการใช้เพื่อนำไปรีดเย็น ตามลำดับ รวม 10 พิกัด สิ้นสุดเดือน พฤษภาคม 2551

ที่ผ่านมาปริมาณการใช้เหล็กแผ่นรีดร้อนโดยนำเข้าต่อปีใช้มากในอุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วนจำนวนประมาณ 240,000 ตัน อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า 60,000 ตัน กลุ่มงานเคลือบสังกะสีสำหรับเครื่องใช้ไฟฟ้า 100,000 ตัน และ งานเคลือบสังกะสีที่เข้มงวดในเรื่องความเรียบและคุณภาพของขอบเหล็ก 110,000 ตัน ดังนั้น การใช้เฉพาะ 4 กลุ่มนี้จึงต้องมีการนำเข้าเหล็กแผ่นรีดร้อนรวม 510,000 ตัน และงานทั่วไปอีกประมาณ 530,000 ตัน

ตารางที่ 20 ประเทศที่ไทยตอบโต้การทุ่มตลาดเหล็กแผ่นรีดร้อน

แหล่งกำเนิดจากประเทศ	อัตรา AD* (%)
1. ญี่ปุ่น	36.25
2. อัฟริกาใต้	128.11
3. รัสเซีย	24.20-35.17
4. คาซัคสถาน	109.25
5. อินเดีย	26.81-31.92
6. เกาหลีใต้	13.96
7. ไต้หวัน	3.45-25.15
8. เวเนซุเอลา	78.44
9. อาร์เจนตินา	37.94-53.09
10. ยูเครน	30.45-67.69
11. แอลจีเรีย	33.26
12. อินโดนีเซีย	24.48
13. สโลวัก	51.95
14. โรมาเนีย	27.95

* : ร้อยละของราคา CIF (cost, Insurance, Freight)

ทั้งนี้ในการนำเข้าเหล็กรวมทั้งสิ้นมีเหล็กแผ่นรีดร้อนเป็นสินค้าที่มีการนำเข้าจำนวนมากภาครัฐเห็นความเดือดร้อนดังกล่าวที่กระทบต่อผู้บริโภคในประเทศจึงออกประกาศงดใช้มาตรการ AD ที่จัดเก็บจาก 14 ประเทศไว้ชั่วคราวเป็นเวลา 6 เดือน ตั้งแต่วันที่ 20 มีนาคม 2547 ซึ่งจะครบกำหนด

ระยะเวลาการงดใช้ AD ชั่วคราว ในวันที่ 20 กันยายน 2547 นี้ และจะกลับมาใช้มาตรการ AD อย่างถาวร อีกต่อไป

อย่างไรก็ตาม ภาวะราคาเหล็กตลาดโลกหลังจากจีนลดความร้อนแรงของเศรษฐกิจ ราคาปรับลดลงบ้างเล็กน้อยเมื่อเดือนมิถุนายน จากนั้นราคาส่งมอบเดือนกันยายนได้ปรับสูงขึ้นอีก จากสถานการณ์โลกที่มีปัจจัยลบเข้ามากระทบหลายด้าน เหล็กของไทยราคาจำหน่ายจึงยังอยู่ในระดับสูงตามราคาตลาดโลกและต้นทุนน้ำมันที่สูงขึ้นมาก ราคาเศษเหล็กในประเทศปัจจุบันเฉลี่ยอยู่ที่ 270-300 เหรียญสหรัฐต่อตัน ราคาเหล็กแท่ง 380-460 เหรียญฯ ราคาเหล็กเส้น 400-590 เหรียญฯ ราคาเหล็กแผ่นรีดร้อน 450-705 เหรียญฯ

ตารางที่ 21 มูลค่าการนำเข้าเหล็กแผ่นรีดร้อนจากประเทศซึ่งไทยตอบโต้การทุ่มตลาด*

ประเทศ	มูลค่า (ล้านบาท)
1. ญี่ปุ่น	12,693
2. แอฟริกาใต้	73
3. รัสเซีย	73
4. คาซัคสถาน	629
5. อินเดีย	31
6. เกาหลีใต้	439
7. ไต้หวัน	183
8. เวเนซุเอลา	-
9. อาร์เจนตินา	3
10. ยูเครน	22
11. แอลจีเรีย	3
12. อินโดนีเซีย	2
13. สโลวัก	-
14. โรมานี	182

* ตัวเลขเบื้องต้น (ม.ค.-มิ.ย.) 2547

2. เหล็กแผ่นรีดเย็น ชนิดม้วน แผ่นตัด และแผ่นแถบ พิกัด 7209.16 ถึง 7209.18, 7209.26 ถึง 7209.28, 7209.90, 7211.23 และ 7211.29 มีแหล่งกำเนิดจาก ประเทศรัสเซียอัตราร้อยละ 35.80-64.70 ของราคานำเข้า CIF และจากประเทศคาซัคสถานอัตราร้อยละ 26.36 ของราคานำเข้า CIF ตั้งแต่วันที่ 25 มกราคม 2546 เป็นระยะเวลา 5 ปี

3. เหล็กโครงสร้างรูปพรรณหน้าตัดรูปตัวเอช (H-Beam) ที่มีแหล่งกำเนิดจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนอัตราร้อยละ 27.81 ตั้งแต่วันที่ 10 ตุลาคม 2545 เป็นเวลา 5 ปี

4. เหล็กกล้าไร้สนิมรีดเย็นชนิดม้วน แผ่น และแถบ พิกัด 7219.32 ถึง 7219.35 และ 7220.20 ที่มีแหล่งกำเนิดจาก สหภาพยุโรปอัตราร้อยละ 10.02-25.57 จากประเทศเกาหลีใต้อัตราร้อยละ 50.99 จากประเทศไต้หวันอัตราร้อยละ 4.84-33.99 และ จากประเทศญี่ปุ่นอัตราร้อยละ 0.00-50.92 ตั้งแต่วันที่ 13 มีนาคม 2546 เป็นเวลา 5 ปี

5. เหล็กหลอดคาร์บอนต่ำ ที่มีแหล่งกำเนิดจากประเทศยูเครนอัตราร้อยละ 19.37-34.00 และจากประเทศอินโดนีเซียอัตราร้อยละ 27.46 ของราคานำเข้า CIF ชั่วคราวเป็นเวลา 4 เดือน ตั้งแต่วันที่ 16 ตุลาคม 2546 ถึงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2546 ขณะนี้อยู่ระหว่างการไต่สวนขั้นสุดท้ายก่อนประกาศใช้ถาวร

ตารางที่ 22 รายการสินค้าเหล็กที่ไทยใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (ณ เดือนสิงหาคม 2547)

รหัสสินค้า (H.S. Code)	รายละเอียดสินค้า	จากแหล่งกำเนิด
พิกัด 7216.33	เหล็กโครงสร้างรูปพรรณหน้าตัดรูปตัวเอช (H-Beam)	จีน
พิกัด 7209.16 ถึง 7209.18 7209.26 ถึง 7209.28 7209.90 7211.23 และ 7211.29	เหล็กแผ่นรีดเย็นชนิดม้วน แผ่นตัด และแผ่นแถบ (Cold-rolled Coil, Plate, Sheet and Strip)	รัสเซีย / คาซัคสถาน
พิกัด 7219.32 ถึง 7219.35 และ 7220.20	เหล็กกล้าไร้สนิมรีดเย็นชนิดม้วน แผ่น และแผ่นแถบ (Cold-rolled Stainless Steel Coil)	ญี่ปุ่น / สหภาพยุโรป / ไต้หวัน / เกาหลีใต้
พิกัด 7208 7211.13 ถึง 7211.14 และ 7211.19	เหล็กแผ่นรีดร้อนชนิดเป็นม้วนและไม่เป็นม้วน (Hot-rolled Coil and Plate)	ญี่ปุ่น / ไต้หวัน / เกาหลี / รัสเซีย / คาซัคสถาน / อินเดีย / แอฟริกาใต้ / อินโดนีเซีย / เวเนซุเอลา / ยูเครน / อาร์เจนตินา / แอลจีเรีย / สโลวัก / โรมานี
พิกัด 7213.91	เหล็กหลอดคาร์บอนต่ำ (Wire Rod Low Carbon)	อินโดนีเซีย/ยูเครน

ที่มา : สำนักปกป้องและรักษาผลประโยชน์ทางการค้า กรมการค้าต่างประเทศ

บทที่ 5

ข้อสรุปและความคิดเห็น

ข้อสรุป

การปรับเปลี่ยนโครงสร้างพิกัดอัตราภาษีศุลกากรที่ผ่านมา ภาครัฐกำหนดอัตราภาษีโดยใช้หลักการให้ลดหลั่นกันตามกระบวนการผลิตแบบขั้นบันไดหรือตามมูลค่าเพิ่มที่เพิ่มขึ้น (Value Added Escalation) คือ วัตถุดิบจะกำหนดอัตราไว้ต่ำกว่าสินค้าสำเร็จรูป และสินค้าสำเร็จรูปจะมีอัตราต่ำกว่าสินค้าสำเร็จรูป เนื่องจากอุตสาหกรรมแร่ในประเทศนั้นวันยังมีปริมาณสำรองลดน้อยลงส่งผลกระทบต่อ การถลุงแร่ของโรงถลุงต้องใช้แร่จากการนำเข้ามาเป็นวัตถุดิบมีสัดส่วนสูงมากขึ้นกว่าการใช้แร่ในประเทศ อาทิ แทนทาลัม ดีบุก และ สังกะสี หรือโดยการใช้แร่นำเข้าทั้งหมด อาทิ โรงถลุงทองแดง

ภาครัฐเล็งเห็นความสำคัญในการพึ่งพาวัตถุดิบจากต่างประเทศจึงปรับลดอัตราภาษี วัตถุดิบลงมากที่สุด ด้านสินค้าสำเร็จรูปมีกฎหมายรองรับโดยเอื้อประโยชน์ให้ทั้งต่อผู้ผลิตและผู้บริโภคในประเทศ อาทิ การควบคุมมาตรฐานสินค้านำเข้า การมีมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด การคืนภาษีวัตถุดิบ สำหรับสินค้าผลิตเพื่อส่งออก การลดภาษีนำเข้าเครื่องจักร เป็นต้น

ความคิดเห็น

อุตสาหกรรมแร่และโลหะของประเทศยุคปัจจุบันซึ่งประเทศเริ่มมีการจัดทำเขตการค้าเสรีมากขึ้นเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองทางการค้าและลดข้อกีดกันต่าง ๆ ลง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษี เพื่อให้สอดคล้องและทันต่อสถานการณ์โดยเอื้อต่อการดำเนินธุรกิจจะมีผลกระทบในระยะสั้น เนื่องจาก การเปิดตลาดเสรีแนวโน้มต่อไปมีข้อผูกพันต้องทยอยลดอัตราภาษีนำเข้าลงเป็นร้อยละ 0 โดยไม่อาจ หลีกเลี่ยง การแข่งขันจะเพิ่มความรุนแรงขึ้นกำแพงภาษีจะไม่สามารถปกป้องอุตสาหกรรมในประเทศได้ ดังนั้น การค้าระหว่างประเทศตั้งแต่นี้ไปจะมีอุปสรรคการค้าสำคัญข้อหนึ่งซึ่งที่มีอยู่แล้วเดิมแต่จะมี บทบาทมากยิ่งขึ้น คือเรื่องการใช้มาตรการที่มีใช้ภาษีเป็นการกีดกันทางการค้า ผู้ประกอบการจึงควร มุ่งมั่นในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้มากขึ้นทั้งกับสินค้านำเข้าและกับสินค้าส่งออกให้ได้ โดยเตรียมแผนรองรับและลดการให้ความสำคัญที่ปัจจัยด้านภาษีลง หาแนวทางเพิ่มศักยภาพการผลิตให้ สูงขึ้นเพื่อลดต้นทุนการผลิตสามารถทดแทนสินค้านำเข้าในราคาที่ถูกลง เพราะจากโครงสร้างการนำเข้า สินค้าจากต่างประเทศโดยรวมมาจากเหตุผล 3 เรื่อง คือ นำมาใช้เป็นวัตถุดิบ มีราคาถูกกว่า และมี คุณภาพดีกว่า นอกจากนี้ ผู้ประกอบการควรเร่งเพิ่มการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สินค้ามีมาตรฐาน ระดับสากล ตลอดจนหลากหลายรูปแบบแตกต่างจากคู่แข่งสร้างทางเลือกใหม่ให้ลูกค้า เพื่อสร้างความ แข็งแกร่งให้ธุรกิจเติบโตและดำเนินต่อไปได้อย่างมั่นคง

เอกสารอ้างอิง

ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2547, ฐานข้อมูลเศรษฐกิจ การค้าระหว่างประเทศ :

www : bot.or.th, มิถุนายน 2547, 1 หน้า.

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2547, ครอบคลุมตกลง :

www : thaifta.com, กรกฎาคม 2547, 5 หน้า.

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2547, ความคืบหน้าการเจรจา FTA :

www : thaifta.com, กรกฎาคม 2547, 10 หน้า.

กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2547, มาตรการ AD สินค้าที่ไทยใช้มาตรการ :

www : dft.moc.go.th, สิงหาคม 2547, 1 หน้า.

กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง, 2547, สถิติการนำเข้าและส่งออก :

www : Customs.go.th, มีนาคม 2547, 20 หน้า

รายงานประจำปี บริษัท ผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน) 2542-2545 :

www : padaeng.com, 2542- 2545, 76 หน้า

Teerawut Tunnukij, 2547, Thailand Metal Statistics Year 2003 : Bureau of Primary Industries

Department of Primary Industries and Mines, 51 หน้า.

Mineral Statistic of Thailand 1998-2002 :

Department of Primary Industries and Mines, 76 หน้า